

KATOLIŠKI MISIŢONI
LAS MISIONES CATOLICAS
XXIX. - 4. - APRIL - 1955

KARDINAL FUMASONI - BIONDI JE 2. DECEMBRA PREJEL NAJVIŠJE VIETNAMSKO ODLIKOVANJE. NA SLIKI VIDIMO, KAKO MU DR. TRANVAN - DON, ZASTOPNIK VIETNAMA V ITALIJI, PRIPELJA ZNAK ODLIKOVANJA.

OČE NUSSBAUM

MUČENEC PREPOVEDANEGA TIBETA

Daniel - Rops

Tibet, v sru Azije, štirikrat večji od Francije, je izvečine čez štiri tisoč metrov visoka planota, čez in čez preprežena z gorskimi grebeni, ki se pno še kakih tri tisoč metrov višje. Podnebje je strahotno: polarno, zaradi višine, pa puščavsko, ker spada dežela med suhe stepske pokrajine. Poleti živo srebro zlahka zdrkne pod ničlo; pozimi pa prav pogosto celo na petintrideset stopinj pod ničlo. A kadar sonce močno pripeka, se vročina vzpne na štirideset in čez. Vetrovi so izredno ostri. Ljudje tam, rumene polti, se vse leto oblačijo v kožuhe, obraz pa si prevlečejo z debelo plastjo sala ali pa si ga zakrijejo z blagom, da jim koža ne razpoka. Edino po dolinah je nekaj obdelane zemlje, posebe oves uspeva; redé pa tudi ovce z velikimi rogovi in yake, ki so pravo bogastvo te dežele: nekšni bivoli, skoraj brez dlake, ki so hkrati tovorna živina in mlekarice; tudi meso je užitno.

Nič čudnega, če so ljudje v takšnem okolju, malloštevilni kot so, v nenehnem boju s težavami, še pol neuki, pa zmotam vdani. Budizem, ki se je zakoreninil v Tibetu, se je spečal s pradavnimi ostanki praznoverja. Tako je Tibetancu prav vse en sam peklenšček, zla sila, hudi duh; svojo lastno domovino zove deželo duhov. Živi v veri, da se mrtvi povračajo na zemljo živim v grožnjo. Prav zato toliko čudnih zgodb o temnih silah, ki so hkrati zadostno pojasnilo za vse mogoče zločine in skrivnostna izginotja. Res so tudi med budistično duhovsko, med lamami, ki žive po velikih samostanih, značajni, čisti in iskreno verni ljudje; a večji del svečeništva so poniglavci, nič manj babjeverni kot ljudstvo samo. Kakšna negotna dežela za tistega, ki bi hotel tam sejati Kristusov evangelij!

Pa vendar Cerkev ni obupala nad to pokrajino, kjer je delo manj hvaležno kot kjer koli drugje. Če je nekaterim redkim misijonarjem uspelo, da so kot raziskovalci prav v Tibetovo osrčje prodrli, bi morda le ne bilo tako nemogoče zasadi ti ob robu velike planote nekaj mejnikov, ki bi pozneje kazali pot naprej. Najdostopnejši je bil pač vzhodni predel, kitajski Tibet, ki so mu že od nekaj gospodarili pekinski oblastniki, pa je bil v resnici skoraj povsem samostojen. Tam skoraj ni planjav, saj je krajina čez in čez preprežena z prelepimi gorami in globokimi dolinami, kjer si v svojem gornjem toku utirajo pot veličastni kitajski in indokinski veletoki Jang Tee Kjang, Mekong in Sa Lu En; nižave se ne spuste pod tisoč dvesto metrov. Prehodi pa so tri do štiri tisoč metrov visoko. Če bi ga z Evropo merili, bi se zdel tale svet kaj težko pristopen; a spričo Tibeta samega je vstop vanj prav igrača. Tam mimo se prede tudi „čajna cesta“, azijska dver, po kateri se že tisoče let pomikajo karavane.

Tamle okrog konca XIX. stoletja so se misijonarji ugnezdili tod in tam po kitajskem Tibetu. Leta 1910 je sveti oče ustanovil apostolski vikariat v Kiant Čangu, posebno cerkveno pravo, katere vodja je enak škofu; prvi apostolski vikar tega tibetanskega okrožja je bil izredno sposobni Msgr. de Guébriant.

Nezadržni napon tega velikega apostola je pomnožil misijonske postojanke. Pogumni pionirji Kristusovi, ki so odšli tja, so bili člani Pariške družbe za zunanje misijone, velike ustanove, ki je od svojega rojstva v XVIII. stoletju postoterala napore in žrtve po vsem Daljnem Vzhodu ter si čez vse drugo zadevala za vzgojo domače duhovščine; le-ta naj bi se potem približala svojim bratom iste krvi in istega rodu. Neizmerno je to dobro, ki so ga v Indiji, na Kitajskem in na Japonskem, pa v Mandžuriji in na Koreji opravili „misijonarji iz dübaške ulice“, kot jim pravijo v Parizu.

1931. so očetu Nussbaumu poverili misijon v Sido-Wusi, ob zgornjem toku Mekonga. Triindvajset let je tam deloval, v pokrajini, kjer je mrgolelo roparjev po tibetanskih in lolovskih seliščih, kjer je življenje vse prej kot prijetno. Mož je bil že preiskušen Kristusov pionir, star poznavallec dežele, ne toliko po letih, saj mu jih je bilo tistikrat komaj petdeset, kot po izrednih izkušnjah, ki si jih je tod nabral. Po postavi majhen, a precej žilav; misijonska leta so ga ojeklenila. Umirjeno lice je povdarjala dolga, svetla brada; čelo skoraj brez gube, oči pa topló svetlo modre kot pri otroku. A najčudovitejše so bile njegova vedrost, iskrena srčnost, pa zaupanje v Pnevídnost. Ta mož, ki je že skozi dvajset let dan na dan izpostavljaj svoje življenje, je bil v svojem misijonu todle na kraju sveta tako miren, kot bi bil župnik kakke fare v rodni Alzaciji. Za vse čase se je zaradi Gospoda vsemu odpovedal: življenju, zemski sreči, udobju. S kakšno skrbjó naj se potem še pestí?

Kakšno je bilo misijonarjevo življenje v tisti izgubljeni tibetanski dolini? Misijonišče, prislonjeno k obzidju malega selišča, je bilo svet zase; zobčast nadzidek ga je spenjal krog in krog, nekšen obran proti napadam, ki so se vsak trenutek lahko namerili. Tale kameniti ščit je varoval več zgradb: kapelo, misijonarjevo stanovanje in slednjič hlev, ki je služil tudi za shrambo. Pokrajina je bila lepa, a precej otožna: visoka, rdečkasta brezna, ki so jim kraljevali z večnim snegom pokriti vrhovi, so na videz na vseh koncih in krajih zazidala kotlino, kjer se je skozi globoko sotesko zaganjala reka. Kmetje so tam pridelovali nekaj riža, pa precej ovsá; a ljudje so živeli predvsem od karavan, ki so se na svoji poti na Visoki Tibet tam ustavljale.

Po tolikih letih v tistih krajih je bil oče Nussbaum že skoraj pristni Tibetanec. Govorica mu je tekla gladko, pa ne le tibetanščina: tudi kitajsko in celo neokretno narečje Lolov je govoril; brez težav ga je razumel, kdor koli je k njemu prišel. To pa je, resnici na ljubo, tudi prva misijonarjeva maloga. Oblačil se je v nekšno prav pestro prirojeno mešanico sutane s pasom, pa tibetanske noše, od katere je poleg kožuha obdržal tudi škornje iz mehkega usnja. Živel je čisto po tibetansko, kar se je že koj spočetka izkazalo za precej koristno, posebe zavoljo hrane: tibetanska kuhinja ne premore ničesar, kar bi bilo po evropskem okusu... Glavna jed je tam mineštra iz ovsá in buče, v kateri skušajo skuhati kak kos presušenega mesa, ki je včasih trdo kot les, drugič pa spet razkuhano, da ga nikjer več videti ni; vse to zalivajo z vrčem grenkega, slanega čaja, kjer raztopé dobršen kos kar se dá žarkega masla. Spe na pogradih, ki jih pregrinjajo s kožuhi in z debelimi, trdimi ovejami; ležišče, ki prav v ničemer ni podobno postelji.

A tole telesno nemudobje skoraj ni besed vredno spričo vseh drugačnih težav. Tisto, da te takole vsak dan nekajkrat počaste z yank koni tse, nič več in nič manj kot po evropsko — hudič, s katerim Tibetanci vse belokožce kar od kraja pozdravljajo, gre slednjič pri enem ušesu noter, pri drugem pa ven. Resnična nevarnost so bile nakane, ki so jih lame v svojem vsemem gnevu kovali proti misijonarjem

in so se neenkrat končavale z umori. Kadar je kak zdrav hribovec objel evangelij, je bilo treba skrbno čuvati, da ni potem znova spet podlegel prejšnjemu praznovanju, malikovalskim obredom, čarovniji in le prevečkrat pijanosti, pa razvratu. Ves ta trud, napon in skrito junaštvo: samo, samo da bi nekaj sto rumenih mož žena in otrok spoznalo resnico božjo in besedo Kristusovo! A že izdavnica velja resnica, da za misijonarja ne pomenijo toliko velike zunanje zmage, kot pa da daje pričevanje, pa da za vse drugo zaupa. Oče Nussbaum se je sredi najtrših težav smehljaj s svojimi otroško jasnimi očmi.

Tamle v začetku 1931 se je nekako razgibala pokrajina ob Gornjem Mekongu; vse zaradi prihoda majhne karavane, pa tega, kar so pravili, da je nje namen. Msgr. Guébriant je na takšno misel prišel že zdavnaj; vikarja v Kiant Čangju je l. 1918 na nekem pastirskem obhodu po tibetanskih hribih zalotil snežni metež. Takrat se je domislil tistih čudovitih gostišč, ki jih potniki srečujejo po alpskih prehodih, kjer poskrbé zanje neutrudni možje, ki jih svet pozna kot očete svetega Bernarda, pa so v resnici redni kanoniki iz Martigny-en-Valais; s pomočjo svojih slovitih psov po hribih opravljajo neprecenljivo delo krščanske dobrote, ko rešujejo življenje drugih v nevarnosti za lastno, lečijo ranjene in iščejo nesrečneže, ki jih je smrt zaletela v gorah. V tehle tibetanskih soteskah pa je korak še dvakrat bolj smrtonosen kot v Alpah; saj ni gorske poti, kjer bi me ležal od mraza in vetra izsušen okostnjak, žalostna ostalina tistega, ki ga je zalotil vihar, da se je zvrnil v sneg ali pa so ga pobili tolovaji. „Todle manjka nekaj tistih bernardinskih gostišč in drugih podobnih zavetij po naših evropskih prehodih, da bi potniku lahko streho dala. Kakšno dobro bi lahko z njimi storili. Kako blagohotno bi ti bernardinski božji možje vplivali na vse, katere bi ščitili, jih čuvali in reševali!“

Kanoniki sv. Bernarda so bili seveda koj vsi vneti za to misel, ko jim jo je predstojnik razložil. Odkar so se pojavili predori, avtomobili, snežni plugi, pa letala, so evropske gore skoraj povsem umirili; a todle v osrednji Aziji vsaj bi očetje sv. Bernarda spet našli polje za svoje pravo delo. In tako sta se v poslednjih novemberskih dneh v Marseilleju vkrcala na ladjo kot oglednika dva mlada Švicarja, kanonika Melly in Coquoz; naročeno jima je bilo, naj pregledata kraje in zaznata, če bi bilo mogoče na kakem prehodu ob „čajni cesti,“ postaviti bernardinskim podobno gostišče.

Čeprav krepko utrjena v telesnih naporih, sta morala oba duhovnika opraviti tudi za njiju vse prej kot zložno pot. Izkrcala sta se v Hanoju; najprej sta morala z vlakom do Jun Nan Fu; tam pa se je začel neskončni, dva tisoč petsto kilometrov dolgi pohod (razdalja med Parizom in Kaspijskim morjem) skozi malo poznano pokrajino, po najbolj nemogočih poteh, kjer mrgoli tolovajev in so domači priganjači ščuvali na sovraštvo proti kristjanom in belim; budistični lame so jima na vse kriplje nagajali, čim so izvedeli, čemu njuna pot. V takšnem vzdušju pomeni, biti misijonar — opraviti vrsto pravnih športnih podvigov!

A ko sta oba mlada duhovnika zmogla že celo vrsto težav, sta ob prihodu v kitajsko mesto Ning Jen Fu, ki je prav takrat padlo v roke rdečim generalom, nasprotnikom Čang Kai Šekove vlade, zagledala, kako se jim od one strani bliža misijonar s čudovito lepo brado, ki jim je ves nasmejan ponujal desnico v dobrodoščlico: bil je oče Nussbaum, ki ga je Msgr. Guébriant obvestil o prihodu obeh bernardinskih kanonikov, pa je čisto preprosto opravil takole šeststo kilometrov dolgo pot po gorskih stezah, da bi jima bil za vodnika. Predragocena pomoč!

Misijonar je s svojim poznanjem jezikov in domačinskih navad, s svojo dolgoletno izkušnjo v deželi in kos vsakršni nevarnosti pač lahko pomogel, da se to potovanje ni klavrno končalo s kako nezgodo ali pa v kakšni tolovajski zasedi; s tem pa seveda še dolgo ni rečeno, da je že sama prisotnost misijonarjeva tole romanje spremenila v udoben sprehod.

Popis te poti bi bil pač bogata zakladnica vseh mogočih zgod in nezgod za kako pustolovsko povest. Res, čez in čez same težave, vse pestre in za takšno povest potrebne osnove; in očeta sv. Bernarda sta morala porabljeni vso svojo večino in gorniško trdnost, da sta zmogla vedno nove neprilike, ki jih je odlični oče Nussbaum čisto mirno zmogel z največjo lahkoto. Mala karavana — trije očetje, vodniki, nosači in mule — se je dan na dan pomikala po kamniti stezi čez hribe in doline, čisto kot so potovali v srednjem veku. Posebna težava so bili prehodi čez reke: včasih so morali vsi skupaj na kak majav splav, ki ga je tok navkljub žilavosti veslačev in njih enakomernemu vpitju zanesel takole kaka dva kilometra navzdol, medtem ko je živad, privezana ob čolnakelj plavala za njimi; drugič spet so morali čez kak navidezni „most“, ki so si ga spleli iz treh bambusovih vrvi in ga potegnili čez deroče vodovje: gornji dve sta služili za ograjo, spodnja pa je nadomeščala lesene plohe na tleh resničnega mostu; včasih pa je bila namesto treh vrvi ena sama; takrat so se morali zaupati kratki veji, ki jih je na nekšen ob bambus pritrjen škripec vozila čez prepad; trdno privezani so s prekrizanimi nogami čepeli na nji. Oče Nussbaum je ob nekem takem prevozu čez vođo le za las ušel smrti: s konjem vred je padel v valove in tok ga je z divjo naglico zavlekel do neke potopljene brvi, kjer se je skoraj raztreščil.

A vse to ni bilo nič spričo nevarnosti, ki jim je pretela od ljudi in zverjadi. Neenkrat se jim je namerilo, da se je v izbo, takole pod noč, ko so se vsaj za silo skušali odpočiti, poleg stenic, komarjev in strupenih murnov vtihotapila tudi kača. Pot skozi soteske pa je bila pravšno izzivanje tolovajev: po pravici ljudje tam takšne gorske prehode nazivljajo „dolina smrti“, kajti svojemu imenu niso v sramoto. Pa se je spet zgodilo, da so roparji napadli selišče, kjer so se ustavili; iz črne teme je nenadoma zagorela bajta, ki so jo zločinci podnetili; streljanje in divje kričanje sta spremljala požar.

Vse to pa ni prav nič ohladilo njih misijonske vneme, pa tudi pohoda ni zastavilo. Prebredli so drugega za drugim Jang Tse Kiang in Mekong in se prerili skozi soteske tri tisoč šesto metrov visoko; tako so slednjič prišli do gostišča na gorskem prelazu Lhasa. Kraj leži tri tisoč osemsto metrov nad morjem, številne karavane se ustavljajo tam, čez trideset tisoč ljudi vsako leto. Kakšen neizmeren blagoslov bi tod rodila krščanska ljubezen bernardinskih očetov! Zato sta oba švicarska duhovnika dobro pregledala kraj in si zapisala vse, kar bi potegnilo koristiti, če bi tam pozneje postavili svoje gostišče; brez prevelikih težav bi šlo; potem pa sta se vrnila na sv. Bernard, da poročata predstojnikom. In ti so odločili, naj se postavi bernardinsko gostišče na gorskem prehodu Lhasa.

☆

Štiri leta kasneje, v poletju 1935, so pričeli z gradnjo. Sredi veličastnega skalnega kroga so pripravili potrebni prostor. Bister gorski vrelec jih je zalagal z obiljem čiste studenčnice. Kanoniki sv. Bernarda so s pomočjo laikov, ki so hoteli z njimi deliti negotovost in napore, zbrali lepo število delavcev; temelji bodočega gostišča so rasli iz tal. Po vsej soseski so ljudje govorili o teh izrednih „belih evropskih hudičih“, ki se namerjajo ustanoviti v tisti puščobi, na sovražnem prelazu, o katerem nikoli nihče niti sanjal ni, da bi mogel bivati tam; še več,

"JAZ PA BOM PRAV RAD VSE
ŽRTVOVAL, TUDI SAMEGA
SEBE POPOLNOMA ŽRTVO-
VAL ZA VAŠE DUŠE". (Sv.
Pavel).

celo nekšen samostan, da si bodo pozidali. In vsi lame v sosednjih samostanih so na tole podjetje gledali bolj in bolj nezaupno in sovražno.

Najprej so se uredili v Weisi, dokler bi gostišče ne bilo dograjeno; pa so švicarski očetje tudi tu kar brž opravili precejšnje delo. V nekšno malo semenišče, ki so ga začeli, so sprejemali dečke, ki so jih seznanjali s prvinami evropske omike; celo nekaj malega latinščine so jih učili v upanju, da bodo nekateri od njih pozneje duhovniki. Med odraslimi je bilo tudi nekaj krstov. V juliju 1936 je prišla druga skupina kanonikov na Gornji Mekong; misijonsko delo se je s tem novim dotokom precej okrepilo. A hkrati sta se krepila tudi nezaupanje in črt med lami...

Oče Nussbaum pa že ni bil več tam. Ker mu je tako ljubo mekonsko dolino, ki ji je posvetil trideset let dela in žrtev, zdaj zatela sreča, da jo je posedlo toliko božjih mož, čez vse pripravnih, da nadaljujejo in dopolnijo njegov trud, je spoznal, kako je njegov posel božjega avanturista v bistih krajih dokončan. Treba je še dlje, kjer so še težave, kjer resnična nevarnost ne mine...

Tam proti severu, od kitajskega Tibeta naprej se začena prepovedani Tibet; tako ga imenujejo, ker je dežela od 1745 zaprta vsem Evropcem, duhovnikom pa še posebej. Je to sveti Tibet, ki ga upravlja Dalai Lama, veliki duhovnik vseh lamov, o katerem trdé, da je vtelesenje Bude samega, „živi Buda“. Če so že lame kitajskega Tibeta z velikim nezaupanjem zrlji na prizadevanja Kristusovih misijonarjev, bi tile v prepovedanem Tibetu prav verjetno prej ali slej storili vse, da njih delo onemogočijo. Ampak prav to je bilo tisto, kar je čez vse mikalo neznanega, pa odličnega očeta Nussbauma.

Čisto preprost je bil njegov načrt: dosedanje svoje misijonišče v Sidi-Weisi naj bi prepustil kanonikom sv. Bernarda, ki bi bili tako v neposrednem stiku z gostiščem gori na prelazu, sam pa bi poskušal v prepovedani Tibet, v Yerkalo, da bi tam zasejal evangelijsko setev. Nedaleč od Yerkale je samostan lamov v Karmda; njih predstojnik, nasilen in divjaški mož, je bil zagrizen sovražnik katoliških duhovnikov.

A ni je bilo stvari, ki bi očetu Nussbaumu mogla preprečiti, da bi preizkusil svoje izkušnje in dobil dovoljenje pri predstojnikih. Eden bernardinskih kanonikov, oče Tornay je v junaški odpovedi zaprosil, naj ga dodelé staremu misijonarju za pomočnika, Tako sta se oba duhovnika skoraj po tistem ustanovila sredi nezaupnega ljudstva, samo nekaj kilometrov proč od lamističnega samostana, čigar ozidje sta s prostimi očmi razločila, nenehno poslušala zvonjenje od tam, zraven pa skoraj ujela še štrobot molilnih mlinčkov. A najbolj neverjetno in čudovito hkrati pa je bilo, da je njun drzni misijonski naskok uspel. Ne samo, da se nihče ni upal protiviti obema duhovnikoma, ki sta s svojo srčnostjo vse osupnila, marveč se je celo izkazalo, da ljudje tam okrog še dolgo niso nedostopni krščanstvu; v treh letih sta naštela že kar tristošestdeset krstov... Zdelo se je, da je drobno krščansko drevesce slednjič le pognalo in vzbrstelo v osrčju prepovedanega Tibeta.

A prevelikih utvar si oče Nussbaum navkljub vsemu vendarle ni delal. Kot vsi veliki misijonarji je tudi on mislil na mučeništvo; že zdavnaj je to misel vzljudil, v dnu svojega krščanskega srca si je krvavo smrt na tihem celo želel. Misel mu je uhajala k tistim, ki so že dolgo pred njim to sovražno zemljo namočili s svojo lastno krvjo: oče Mussot, ki so ga po lamah naščuvani vaščani zgrabili, mu strgali obleko s telesa in ga do krvi prešibali; preden so ga 6. aprila 1905 slednjič ustrelili; oče Soulié, ki so mu teden pozneje s svinčcem preluknjali srce in senci, pa je potem pobesnela drhal z njegovo glavo nabijala žogo...; pa slednjič tisti krščeni domačini, štiri dni nato, 18. aprila so jih pobili vse, može,

žene in otroke do zadnjega; oče Bourdonne s puščicami prestreljen kot sveti Boštjan; oče Dubernard, ki so ga mučili dva dni — bos je moral kilometre daleč med zasmehom in pod udarci lamov, ki so mu ponujali življenje, če se odpove svoji veri — pa ga je slednjič rabelj takó hvešče usekal z mečem, da mu je glava šele po tretjem udaru odletela... Poslednji v tej dolgi verigi mučencev je bil oče Monberg, ki so ga 1910 zajeli v neki soteski in hladnokrvno ustrelili. Poslednji? Poslednji?...

☆

Spričo krščanskih uspehov je gnev velikega lama iz Karmda prikipel na višek. K Dalai Lami je napotil celo odposlanstvo s prošnjo, naj iz dežele požene zapadne duhovnike, te, ki so v Yerkali, pa tudi one na prelazu Lhasa. V tem je buknila druga svetovna vojna. Gostišče so takrat pozidali ravno do prvega nadstropja in v Yerkalo sta oba misijonarja lovila duše za Kristusa. Ko so v tej odmaknjeni deželi zaznali za evropske dogodke, ni bilo veselju ne konca ne kraja. A skoraj je japonski prodor v Jun Nan kristjane ob Gornjem Mekongu odtrgal ostalemu svetu in jih povsem prepustil zli volji domačih lamov. Zveze z Evropo so bile pretrgane skoraj docela, tako so misijonarji do'ga leta živeli v trdi stiski; prodajali so obleko in drugo, kar so imeli, pa skušali zraven za vsako ceno ohraniti svoje krščanske občine. Zaradi pomanjkanja denarja so morali prekiniti tudi delo na gostišču; nedodelane stene sta začela načenjati veter in sneg. A ljudstvo na splošno misijonarjem ni bilo sovražno, saj je neizmerna duhovniška dobrotá osvajala srca, hkrati pa je bilo njih zdravilsko znanje v pravi blagoslov bolnim. Novi kristjani so se celo trgovine lotili, samo da so pomagali očetom, ki so se bili za obstanek; tako so tekli meseci...

Veliki lama v Karmda pa je čakal, da pride njegova ura. Zaupniki, ki jih je poslal k Dalai Lami, se še niso vrnili; morda jih je smrt pobrala na poti, v sneženem viharju ali pa med sikanjem svinca iz kake tolovajske puške. Tedaj se je odločil, da se bo poslužil izrednega časa in bo na lastno pest storil, kar je tako želel. A ker si ni hotel s krvjo omadeževati rok, pa najsi je bila ta kri tudi evropska, se je povezal s tolovajskim poglavarjem Tóračijem; tega so v okrožju po njegovih neštetih zločinih ljudje daleč okrog kaj dobro poznali. S svojo roparsko tolpo je napadal karavane, vdiral v selišča in plenil, ne da bi mu kdo stopil na prste. Kitajski častnik, poveljnik manjše posadke v Weise je za vse to dobro vedel; nekoč je bandita skušal zares loviti, pa mu je ta ugrabil sina in ga ubil. Vsem tem žalostnim razvadam pa je olja prilival še popolni nered v deželi, saj nihče ni vedel, ali jim še vladajo Kitajci, ali morda že Japonci, ali pa celo že komunisti tam svoje zakone postavljajo.

Veliki nasprotnik lame iz Karmda je bil prav oče Nussbaum, čigar sama prisotnost v prepovedanem Tibetu je bila naravnost žalitev za deželo. Pa tudi sicer bi ga lažje zgrabili kot druge misijonarje, ki so živeli v večjih skupinah in so se lažje ubranili. Navkljub vsemu pa le ni bila igrača, ugonobiti tegale yakalskega misijonarja. Napad v selišče samo je tvegana stvar; prav verjetno bi se domači kristjani dvignili za svojega duhovnika. Edino zunaj kje bi ga lahko zgrabili; vedeli so, kako prenekaterikrat roma zdaj sem, zdaj tja, včasih precej daleč, ko obiskuje kakega sobrata ali oznanja božjo besedo kaki oddaljenejši skupini svojih krščencev.

V začetku septembra 1941 je šel oče Nussbaum na duhovne vaje v Tsecung, kjer sta bivala njegov predstojnik, oče Goré, in prijatelj, oče Lovep; svoj misijon v Yerkali je za tisti čas prepustil kanoniku Tornayu. Na poti tja ga je zadela

majhna nezgoda: neka roparska tolpa ga je zajela; a misijonar je bandite brž podkupil in pustili so ga naprej; niso bili pajdaši zloglasnega Toračija. Na povratku pa se je stvar zaostрила: misijonar je vodil majhno karavano, ki so jo sestavljali mlad fant in tri dekleta, vsi tibetanski katoličani; odzvali so se duhovnikovemu povabilu, naj bi prišli v Yerkało učít katekizem. Prva dva kosa poti so že imeli za seboj; brez nezgod je šlo; misijonar je tedaj s svojimi prišel v Napu, majhna vas tik pod velikim strmim vzponom v sotesko. Duhovnik je koj zasluťil nevarnost: ljudje kristjanov niso hoteli vzeti pod streho; lame, ki so jih srečavali na poti, so jih gledali sovražno, izzivajoče. Pustili so vas za seboj; karavana bi zdaj morala navzgor; nenada je neka žena opozorila misijonarja, da je prehod zasedel Torači s svojo tolpo. Morali so nazaj v Napu; a v hiše niso mogli, ker so bile že vse zadelane z okopi. Na trgu so se morali utaboriti. Iznenada pa... bandit in njegovi! Grožnje, divje prerekanje; v prvo še gre, tolovaji popuště: namesto krepkih tristo denarjev, ki so jih zahtevali, se zadovolje z zavoji čaja, dvema odejama in trideset denarji. Je zdaj pot prosta? Navkljub solzam vseh treh prestrašenih deklet gredó, hvala Bogu, naprej; in na veliko svoje začudenje pridejo brez težav prav do Pamé.

Zdaj so bili pravzaprav že rešeni. V kraju je bilo krepko utrjeno misijonišče, kjer bodo našli počitek in živež. Noč je bila topla, pa so mladeč in vsa tri dekleta polegli kar na terasi; oče Nussbaum se je umaknil v stan, da bi skončal brevir. Nenada pa je na terasi kar iz noči zraslo šest oboroženih banditov. Mladeč in dekleta so planili iz sna, osuplost jim je zagoltnila krik v grlu. Ob grozečih puškinih ceveh so jim brez besed zvezali roke na hrbtu. Oče Nussbaum čuje šum; z enim skokom je spodaj; a vrata v izbo padejo pod tolovajskimi udarci. Trenutek nato je tudi misijonar že zvezan z rokami na hrbtu; lopovi pa v hišo, kradejo kar počez, pijó in jedó. Prišla je ura, ki jo je čakal misijonar, ura mučeništva.

A čakanje je hujše od smrti. V tihi noči, ko se niti preplašeni vaščani, niti maloštevilni kristjani niso drznili poseči vmes, so banditi jetnike odpeljali. Še vedno so zvezani. Oče Nussbaum je brez čevljev; nogavice so skoraj proč po kamnitih škrbinah, podplati krvavé. Kam ga vodijo? In tale steza, ki se spuščá k potoku, k zapuščenemu mlinu tam spodaj? Več si ne dela utvar in ve, da ga Bog pričakuje. Omahujoč, ves v bolečini se opoteka; moli; oči se mu zdaj, zdaj zagledajo v zvezde. V trenutku pa, ko dospejo tja, kjer se pot prelomi v globel, banditski čuvar, ki s puškino cevjo potiska misijonarja pred seboj, sproži. Samo en strel; več ni potreba. Svinec vrta pljuča in se zažre v srce. Oče Nussbaum je omahnil mrtev.

Drug za drugim zro banditi v truplo krščanskega duhovnika. Slednjič poberó vezi ostalim štirim jetnikom. Samo misijonarja so hoteli. In že jih pogoltné noč. Ob zori je peklenški žvenket gongov in zvonov znanil zmago v lamističnem samostanu Karnda. Gruča kristjanov iz Pamé pa je šla v žalostni procesiji po svete ostanke. Cerkev je spet štela novega mučenca. Novo ime so zapisali v vrsto božjih avanturistov: ime junaka.

(Poglavje iz zbirke „Božji avanturisti“.)

Prevaža nj.

HVALITE GOSPODA VSI NARODI!

MARIJA NA JAPONSKEM

Za dogmatično razumevanje Marijinega češčenja je treba močne in globoke krščanske vere. Nasprotno pa je večni človečanski motiv matere z otrokom, ki je v popolnosti vtelesen v Mariji, dostopen vsakemu versko čutečemu srcu.

Obe najbolj vplivni veri na Japonskem, konfuceizem in budizem, sta na svoj način pripravili ljudsko dušo, da je sprejemljiva za marijansko skrivnost.

Konfucijska etika, ki je stoletja oblikovala družabno življenje v družini in državi, je vcepila otrokom že v najnežnejši dobi globoko spoštovanje in hvaležnost do staršev. Kako bi torej kristusovi mladej ne častili s posebno vne-
mo vzvišene Matere svojega Gospoda? Toda Marija, prečista devica in Mati Odrešenikova, ni tako strašno stroga kot gospodinja v mali državicici konfucijske družine. Marija je dobrotljiva in mila, polna milosti in usmiljenja. V njej je polnost vsega, kar pobožnemu japonskemu budistu pomeni podoba Kwanon-e, „materu usmiljenja“. Zato je Marija, kot je pred kratkim izjavil neki bonec (budistični duhovnik), zvezni člen med obema velikima svetovnima religijama, med budizmom in krščanstvom. V posebnem zvezku (prilogi) japonskega budističnega lista „Kolo velikega Dharma“ je bilo napisano o veri v Kwanon: „Značaj ljubezni prekipevajoče Matere usmiljenja je močno podoben značaju krščanske Marije... Kakor Kwanon v svoji ljubezni rešuje človeka in igra vlogo pomočnice pri Budi Amidi, tako tudi Marija sprejema nase slabost in revnost človeške narave in kot posrednica ljubeznivo nudi svojo in kot ljudem v pomoč. Kwanon in Marijo družijo globoka notranja osnova.“

Zgodovina češčenja Kwanone še do danes ni povsem pojasnjena. V začetku krščanstva se pojavi v severnoindijskem budizmu neki Bodhisattva modrosti in dobrote, z imenom Avalokiteshvara, v

spremistvu Buda Amide. S tem je prišel na Kitajsko in njegovo češčenje se je tam zelo razširilo in postalo priljubljeno med ljudstvom. Na Japonskem se je češčenje Kwanone v bojevitnem srednjem veku, polnem stisk in nadlog, močno razširilo. A to ni več Bodhisattva, ki bi bil v svojem razsvetljenju izvzet iz zemskega reda moža in žene, temveč podoba matere z enim ali več otroki ali groteskno upodobljene s številnimi rokami, h kateri se zatekajo trpečji ljudje. Češčenje Kwanone je vzbujalo v ljudstvu prava verska čust-

Marija-Kwanon, Japonska

va. A njih molitve in želje so se zvečine tikale zadev vsakdanjega življenja. Posebno žene so prinašale svoje prošnje h Kwanoni, kajti v njihovi Sutra je bilo pisano: „Če kaka žena želi dobiti dečka in za to poprosi Kwanono ter ji daruje, bo rodila dečka, polnega sreče, kreposti in modrosti. Če pa si zaželi deklico in stori istotako, bo rodila deklico lepe postave in priljubljeno pri vseh ljudih.“

Močno Marijino češčenje, o katerem pričajo številna poročila iz prve krščanske misijonske dobe 16. in 17. stoletja na Japonskem, je predvsem pripisovati izredni gorečnosti misijonarjev. Po zgledu sv. Frančiška Ksaverija so

Božjepotna kapelica „Naše ljube gospo v soteski Otome“ pri Tsuwanu, priča zaupanja japonskih katoličanov v Marijo. (Glej str. 140)

gojili v svojih srcih gorečo ljubezen do Matere božje in jo znali vcepiti tudi v srca svojih vernikov. V svojih pismih v domovino so stalno izražali svoje veselje in skoraj občudovanje do novih japonskih kristjanov, ki da se s čudovitim navdušenjem, ki mu je težko najti primere, oklepajo češčenja Marijinega. Misijonarji so našli pripravljena srca, ki so sprejela seme božje besede in rodila stoteren sad.

Po zasluženju misijonskih redov se je razvilo v mladi japonski cerkvi zelo bogato Marijino češčenje in pobožnosti. Jezuiti so s svojim verskim poukom zelo pripomogli k razumevanju marijanskih dogem in pobožnosti do Marije. Povsod, koder so delovali, so vzcvetele marijanske kongregacije. Redovni bratje so kot zgledni laični apostoli z besedo in dejanjem izpričevali Kristusa, mnogi celo z lastno mučeniško krvjo. Posebne kongregacije za pripravo na mučeništvo so v najhujših časih preganjarja štejele po več ko 3000 članov, ki so z molitvijo in pokoro prosili za stanovitnost v veri in za milost mučeništva. Češčenje brezmadežnega spočetja Marijinega so posebno goreče širili frančiškani, dočim so dominikanci z velikim uspehom pospeševali bratovščine rožnega venca. Že od vsega početka so se Japonci z izredno ljubeznijo vneljali za rožni venec, ki ga je že pred prihodom svetega Frančiška Ksaverija prinesel tja neki portugalski trgovec. To molitev so poznali Japonci že iz budizma, ki prav tako pozna neke vrste rožnega venca s ponavljanjem določenih molitev. Kakor je znano, je takojmenovani „nembutsu“, zaupno klicanje Budovega imena, neka pglavitna pobožnost vernih budistov, ki je obenem združena s preišljevanjem ali naj ga vsaj pospšuje. Tudi psihološki zakoni uče, da ponavljanje določene molitve močno pospšuje duhovno zbrarnost. Gotovo je vzhodnjaški duhovni dediščini tako sorodni rožni venec mnogim japonskim kristjanom pripomogel k globoki kontemplativni pobožnosti.

Zdelo se je, da bo prvo krščansko pomlad na Japonskem uničilo peklenško sovraštvo poganskih nasprotnikov. Ko je zadnji misijonar v 17. stoletju z lastno krvjo izpričal svojo vero, so se umaknili preganjani kristjani, ki so ostali brez postirjev, v podzemlje. A Marijo so vzeli s seboj. Budistično češčenje Kwanone je moralo priti na pomoč, da se je moglo nadaljevati in ohraniti Marijino češčenje. Veliko številno kipov Marije - Kwanone so našli v raznih krajih po vsej deželi. Toda pri določanju pristinosti kipov od nepristinosti je zgodovinski raziskovalec pred nerešljivo uganko. Le redko se jim posreči ugotoviti, ali so posneli kristjani Marijin kip po podobi Kwanone ali so kar prevzeli budistični kip. Često celo ni mogoče ugotoviti, če so ga uporabljali kristjani za Marijino češčenje. V letu desetletij in stoletij brez duhovnikov marsikak pobožen kristjan že ni več znal razločevati med Kwanono in Marijo. A duša in srce sta iskala nadzemskega usmiljenja dobrotne nebeške Matere.

Ljubezen do Marije je ostala globoko ukoreninjena v srcih kristjanov, ki so več ko 200 let brez duhovnikov ohranili svojo vero. Za znamenje prave krščanske vere jim je njihov zadnji dušni pastir določil pobožnost do Jezusove Matere. Kot je znano so ob prisetku nove dobe v preteklem stoletju, še pred odkritjem starih kristjanov po prvem katoliškem misijonarju p. Petitjéanu, znamenitega dne 17. marca 1865 nekateri kristjani obiskali tedaj ravnokar dograjeno protestantovsko cerkev v Nagasakiju, pa so se razočarali vrnil domov, ker so našli misijonarja poročenega in niso čuli iz njegovih ust nobene besede o Mariji. Tedaj niso izdali skrivnosti o svoji tajni krščanski veri.

Pred Marijino podobo, nekim preprostim kipom Matere z otrokom v katoliški cerkvi „Oura Tenshudō“ v Nagasakiju, ki slovi kot prva evropska zgradba na Japonskem in se je ohranila

Japonska poštna znamka s „Cerkvijo odkritja“. V tej nagasaški cerkvi „Oura Tenshudō“ so se preje skriti kristjani odkrili katoliškemu duhovniku 17. marca 1865. Cerkev velja kot „narodni spomenik“.

tudi še po atomski bombi, pa so se ti kristjani odkrili katoliškemu duhovniku z besedami: „Mi imamo enako srce kot ti.“

A ti pogumni kristjani so morali še pred končno proglasitvijo verske svobode pretrpeti trdo preizkušnjo. Ko je vlada zvedela za odkritje kristjanov v Nagasakiju, se je pričelo novo strahovito preganjanje z namenom, da bi veri zveste kristjane prisilili k odpadu. Med tem drugim preganjanjem, ki še ni dovolj raziskano, so neko skupino kristjanov prepeljali v Tsuwano, nedaleč od Jamaguchi v sedanjem vikariatu Hiroshima. To je gotovo dalo povod za prvo Marijino božjo pot v sodobni Japonski. Tudi tukaj v Tsuwano, so skušali ječarji svoje žrtve z najstrahotnej-

šim mučenjem na vse načine prisiliti k odpadu od vere. Groba fizična sila, duševni pritisk in vabljive obljube naj bi omeščale te pregnance z doma. Od 153 pregnancev v Tsuwanu (skupno število pregnanih je bilo 1404) jih ni vzdržalo 54 in so zatajili vero, 36 jih je umrlo v ječi, drugi pa so vzdržali do kraja.

Eden izmed teh mučencev je bil Janez Krstnik Jasutaró. Bil je osem dni zaprt v celici pod zemljo, ki je bila le nekaj čevljev široka. Tretji dan ga je obiskal neki katehist, da bi ga tolažil v njegovem trpljenju. „Gotovo ti je samotno tu umreti,“ mu je rekel. „Nikakor ne,“ mu je odvrnil Janez. „Vsako noč se mi prikaže čudovito lepa gospa, prav taka kot je sveta Marija na sliki. In prepričan sem, da je resnično sveta Marija. Do jutranjega svita je pri meni in mi daje dobre nasvete in tolažbo. A ne povej tega nikomur, dokler ne umrem!“ Po petih dneh je Janez umrl. Ta dogodek je dal povod za božjo pot pri „Naši ljubi Gospe v soteski Otome“. Vsako leto meseca maja romajo številni verniki, zlasti iz južne Japonske in Kyúshú na ta milostni kraj Marijin.

Dr. Takahasi Nagai, znavi naravoslovec in pisatelj, ki ga je atomska bomba smrtno ranila, je daroval božji poti v soseski Otome zadnji sad svojega peresa. „Rožnenska veriga“ (Rosario no kusari) se imenuje njegovo prvo delo, ki je doživelo največjo naklado v sto in stotisoč izvodih. Življenje tega resnično krščanskega moža preveča nežna in močna pobožnost do Marije, ki ne popusti niti v najtežjih trenutkih. Ko so njegove moči za pisateljstvo opesale, je slikal za svoje prijatelje slike s skrivnostni rožnega venca. „Rožni venec vedno in povsod, rožni venec v vseh in v vsaki stiski,“ je bilo njegovo geslo.

Velik Marijin častilec je tudi „krščanski admiral“ Shinjiró Yamamoto, vzgojitelj sedanjega cesarja in njegov spremljevalec na potovanjih, ki jih je opravljal še kot prestolonaslednik. On

je tudi dal pobudo za sestavo znane, po svetu zelo razširjene in po papežu Piju XI. z odpustki obdarovane molitve za spreobrnjenje Japonske k Mariji, svetli morski zvezdi. Tudi lepa slika Naše ljube Gospe Japonske nad goro Fuji, simbolom Japonske, je nastala na njegovo spodbudo.

K najodličnejšim katoliškim osebnostim sodobne generacije prištevamo tudi filozofa Yoshihiko Yoshimitzu, čigar zgodnja smrt nekaj tednov po končani vojni je, v času pomanjkanja in stiske, močno prizadela japonsko cerkev. Rad je govoril na sestankih katoliških dijakov in jim odpiral široki razgled v nadnaravni svet, v katerega je stalno prodiral njegov duh, in je svojo globoko marijansko pobožnost vcepil v mlada srca. Na njegovo zadnjo željo so mu pri pogrebni sv. maši zapeli Salve Regina.

Japonska duša je še danes prav tako dojemljiva za Marijino čiščenje kot za časa svetega Frančiška Ksaverija. Bogato čiščenje, posebno še podoba dobrotne Matere, privablja mnoge Japonce h katoliški Cerkvi. Tu lahko najdeš mnogo vernikov, ki so slučajno spoznali in vzljubili Marijo ter jo čistili, še preden so našli pot v katoliško Cerkev in kaj slišali o nauku krščanske vere. Z naraščajočim številom vernikov po vojni so se zelo pomnožila marijanska udruženja, zlasti marijanske kongregacije in Marijina legija. Oboje nudijo apostolatu med pogani izdatno pomoč in dajejo novim kristjanom močno vzpodbudo za versko poglobitev in izpopolnitev. Njih važnost je razvidna iz posebnega misijonskega položaja na Japonskem. Število vernikov je, kot kaže površen statističen pregled, še vedno silno majhno, čeprav se je po vojni skoraj podvojilo: komaj 200.000 jih je med celotnim številom prebivalstva, ki šteje okroglo 80 milijonov. Misijonski napor je treba torej močno ojačiti, kar pa je mogoče doseči le s sistematičnim delom laičnega apostolata. Marijanske kongregacije in legija so že po svoji

naravi kot cerkvene organizacije primerne za misijonsko Katoliško akcijo.

Prijatelja japonskih misijonov bo morda razočaralo in se mu bo čudno zdelo, da se že danes pojavlja resen problem dušnega pastirstva med naraščajočim številom vernikov. Vzrok temu pojavu pa ni toliko v hitrem popuščanju začetnega čustvenega navdušenja, temveč le bolj pod vplivom po vojni moralno silno propadle in materialistično usmerjene okolice.

Mnogi verniki so kmalu po krstu postavljeni pred tako težke preizkušnje, da brez trajnega in skrbnega verskega pouka in duhovnega vodstva ne morejo vzdržati. Toda število duhovnikov je za to nalogo mnogo premajhno. Tu morajo

spet marijanske organizacije nuditi važno pomoč, posebno, če pospešujejo gibanje za opravljanje duhovnih vaj. Vsi verniki, zlasti še novi kristjani, so voljni in vneti za vse dobro, če jim na zanesljiv in prikupen način nudiš možnost za duhovni dvig. Marijansko gibanje na Japonskem je danes poklicano, da opusti vse manj važne in drugotne naloge ter z vso zavestjo odgovornosti in s popolno vdanostjo sodeluje z vesoljno Cerkvijo za izpolnitev njenih velikih in bistvenih nalog: da bi vsi verniki v milosti zaživel življenje Kristusovo, sv. Cerkev, rastle v ljubezni Sv. Duha v čast Očetovo!

Priredil Jože Vombergar

O BUŠMANIH V JUŽNI AFRIKI

Nenavadno sposobnost človeškega duha nam potrjuje tudi dejstvo, da se je znal človek prilagoditi vsem pokrajina in najrazličnejšim življenjskim prilikam, celo tam, kjer so pogoji za življenje minimalni. Ne mislimo pri tem na omikanega človeka iz naših krajev, ki si more s pomočjo moderne tehnike povsod urediti udobno življenje, kot ga je bil vajen doma, temveč na primitivnega človeka, zlasti na tiste skupine neomikanih narodov, ki živijo v skrajno preprostitih in revnih gospodarskih okoliščinah in v klimatično izredno nezdrukih pokrajinah. K tem prištevamo tudi Bušmane, katerih domovina so obširne pokrajine vzhodne Južne Afrike, suha in nerodovitna ozemlja, ki niso uporabna niti za poljedelstvo niti za živinorejo. Ker morajo po tem takem Bušmani živeti le ob lovu na divjačino in ob tem, kar jim mati narava sama nudi, se morajo kot nomadi neprestano seliti iz kraja v kraj. Druga plemena z bolj razvitim gospodarskim življenjem si sploh niso upala prodreti v te puste in

skrajno neprijazne pokrajine. Ta okolnost pa je tudi odločilno pripomogla, da nomadskih Bušmanov ni nihče motil v njihovem načinu življenja, ki je tako tisočletja dolgo ohranilo svojo prvotno obliko.

V mnogovrstnosti številnih človeških plemen stoje Bušmani kot prarod med njimi na posebnem mestu. Svetlorumena barva njihove polti jih že na zunaj loči od sosednih črncev. Ta značilnost pa jih še ne postavlja v plemensko sorodnost s pravimi Pigmejci, ki živijo v vzhodnem Belgijskem Kongu. Znani raziskovalec Gusinde ceni število Bušmanov na okroglo 9.000 duš. Kakih 3.000 od teh se jih potika po Južni Angoli.

GOSPODARSKE IN SOCIALNE RAZMERE

Če preizkušaš njihovo orodje, te preseneča njegova nenavadna uporabnost in smotrenost. Snov, ki jim služi zanj, so živalske kosti in zobje, okostja, ro-

govi, kože, školjke, jajčne lupine, les in rastlinska vlakna, živalske kite in žile, ščetine, sadne koščice, smola, strupi in kamen. Na kako višjo stopnjo kod do „lesne kulture“ se Bušmani niso povspeli. Že samo s tega stališča so Bušmani za kulturnega zgodovinarja važni kot zastopniki najnižje vrste med primitivnimi narodi.

Prav tako preprosta pa je tudi njihova družbena ureditev. Ne poznajo nobene razlike med višjimi in nižjimi, med revnimi in bogatimi; ne ločijo se po obrtnih ali kakršni koli družabni stopnji. Vsak odrasli Bušman je drugemu enak, nihče nima kakih večjih ali manjših pravic. Poglavarjev ali podobnih oblastnikov ne poznajo.

Družina Bušmanov je na visoki moralni stopnji. Poznajo le zakon med enim možem in ženo, oba imata enake pravice in dolžnosti. Ker žena prav tako kot mož skrbi za družinsko skupnost in blagor, jo mož in otroci visoko spoštujejo. Ko mladeniči in dekllice opravijo za doraščajoče predpisane obrede, so zdaj kot odrasli popolnoma svobodni in si smejo po prosti volji izbirati svojega življenskega druga. Ločitve zakona ne poznajo. Pri nobenem drugem prastarem narodu niso našli tako visoke zakonske morale. Za zakonolomstvo poznajo le eno kazen: neizprosno smrtno kazen. Starši srčno ljubijo svoje otroke. Zakonov brez otrok raziskovalci pri njih niso našli. Zavaljo nevarnega nomadskega življenja je umrljivost med njimi, zlasti med dojenčki, zelo velika; vendar jo nadomešča močno število rojstev.

Vsaka družina tvori zase gospodarsko enoto, ki je od drugih družin neodvisna. Po več družin pa je med seboj povezanih v rahlo gospodarsko skupnost, ponajveč zato, da si nudijo vzajemno pomoč. Vsaka izmed teh družinskih skupin ima svoje obširno ozemlje kot edino skupno posest. Na tem ozemlju smejo člani — in samo člani skupine — svobodno loviti in si nabirati hrane in dru-

gih predmetov. Pojem skupne in zasebne lastnine je jasno opredeljen. Vsak Bušman je neomejen lastnik vsega, kar si sam napravi ali pridobi. Osnovne poteze družabnega življenja so iste, kot pri drugih prastarih narodih. Ali velja to tudi za duhovno kulturo?

VERSTVO BUŠMANOV

Tujemu opazovalcu je dosti težje proreti v gospodarsko življenje kakega primitivnega naroda kot spoznati njegovo duhovno lastnino. Le v posebno ugodnih okoliščinah more nekoliko proreti v njegovo duhovno življenje. Dandanes lahko svobodno razpravljamo o duševnih vrednotah in nadčutnim življenjem kakega naroda na nizki kulturni stopnji — a vedno ni bilo tako. Še do današnjega stoletja je materialistična filozofija označevala primitivne ljudi kot visoko razvite živali in jim odrekala vsakršne duševne sposobnosti in sploh zmožnosti za dojemanje verskih in etičnih vrednot. Zato se ne čudimo, če so poročila, izvirajoča iz teh časovnih tokov, Bušmanom podtaknila, da neumneži molijo luno in nekatere zvezde in da po božje časte neko „bogomoljko“, kobilici podobno žuželko, „Mantis“ imenovano. Še l. 1942 je neki pisatelj, ki je v južnovzhodni Afriki dobro znan, v svoji knjigi na dolgo in široko pisal, da je Montis Bušmanom vidna prikazen njihovega „najvišjega bitja“. Po tem takem naj bi se Bušmani po svojih verskih nazorih bistveno ločili od drugih prastarih neomikanih narodov, ki vsi brez izjeme izkazujejo božje češčenje le enemu najvišjemu bitju, ki je nad vsemi bitji in stvarmi, robeno pa ne moli kake živali ali ozvezdja.

Raziskovalec in kulturni zgodovinar Gusinde, ki ga je to vprašanje živo zanimalo, pa je dognal, da je versko mišljenje Bušmanov precej drugačno, kot so mnogi raziskovalci dolga desetletja trdili. Zmotno trditev, ki jo je v začetku prejšnjega stoletja priobčil neki švicar-

Raziskovalec Gusinče izprašuje bušmanske otroke o veri in običajih njihovega rodu.

ski misijonski list, so skoraj brez kritike ponavljali. Za časa nemške kolonialne oblasti so Nemci Bušmane neusmiljeno preganjali. Brezsrčno zatiranje celih skupin ubogih Bušmanov so evropski morilci skušali opravičevati s trditvijo, da so Bušmani izrodek zverinske divjosti in neukročenih živalskih gonov. Raziskovanja omenjenega zgodovinarja pa so — sicer pozno — vendar pa uspešno rešila čast obrekovanemu primitivnemu ljudstvu v Kalahari.

ODKRITJA P. GUSINDEJA

O zanimivih uspehih svojega znanstvenega raziskovanja med Bušmani nam Gusinče približno takole pripoveduje: „Okoliščine, v katerih sem odkril versko mišljenje Bušmanov, so bile delno precej komične narave. Nič koliko-

krat so mi v Južni Afriki pripovedovali, da rumeni Bušmani v Kalahari po božje časte Mantis in da jih srečavanje s to žuželko navdaja s svetim strahom in spoštovanjem. Na svoji poti k Bušmanom se mi je kljub mrzlemu letnemu času še posrečilo najti to živalco. Koj sem si napravil načrt in spravil živalco v svojo cigaretno dozo ter jo skrnil med prtljago.

Več dni sem že preživel med skupino Bušmanov ob reki Levji Omuramba in si pridobil pri njih popolno zaupanje. Ob tabornem ognju smo se razgovarjali o tem in onem, o njihovem življenju in delu, mišljenju in čustvovanju. Nekega večera sem spet tako sedel ob ognju, v družbi osmih starih Bušmanov. Toplota ognja nas je prijetno grela in migetaje ožarjala naše postave. Polna luna je razlivala svojo blede luč na pokrajino,

žuželka, kot so kobilice, metulji, muhe ki je tiho snivala okrog nas. Še šakali se niso upali kaliti svete tšine s svojim hehetajočim tuljenjem. Jaz pa sem se znova in znova oziral proti luni, z željo, da bi se tudi Bušmani ozrli vanjo in bi tako napeljali pogovor na luno. A oni se še zmenili niso za to. Končno so se dvignili in se precej nerodno opravičevali, da bi se sicer po svoji navadi morali zdaj ob polni luni odločiti za ples, da pa bi jim bilo danes zavoljo občutnega mraza to neprijetno. A da bi kaj več povedali, kaj mislijo o luni, možje očitno niso bili pri volji.

Zato sem napravil nov poskus. Ne da bi me možje opazili, sem potegnil iz žepa cigaretno dozo, v kateri sem imel shranjeno žuželko Mantis, jo počasi odprl in položil živalco v bližino ognja. Toplota ji je očitno dobro dela, da je zaživela in se razpotegnila. Napeto sem čakal, kaj bodo napravili možje. A še zgenili se niso. Sem pa tje je kdo mimogrede z napol odprtimi očmi pogledal živalco. Nobena beseda bi ne mogla jasneje izpričati tega, kar mi je povedalo tako njihovo obnašanje: mala žuželka jim ni budila prav nobenega zanimanja! Nekaj časa sem se molče igral z živalco, ki je grebla po pesku. A nobeden izmed mož se ni zmenil za to. Končno je nekdo med njimi spregovoril: „Zakaj vendar nosiš s seboj to nekoristno žuželko? Vrzi jo v ogenj! Nas še malo ne zanima. Utegne pa nam postati nadležna. Če se priplazi v mojo kočo in me začne praskati po telesu, me bo še zbudila. Vrgel jo bom v ogenj.“ Govoril je počasi in brez vsakega vznemirjenja. Drugi pa je dodal: „Jaz bi napravil isto. Če se mi približa ta zverinica, jo ubijem. S svojim praskanjem me je že večkrat zbudila iz spanja. Zato pa kar na ogenj ž njo!“

Na moje presenečenje ni Mantis prav nič vznemirila Bušmanov. Močte sem živalco spet zaprl v svojo škatljico. Nekdo izmed mož pa je dejal: „Ne morem razumeti, zakaj imaš takšno veselje s to neumno živalco. Saj je le mala

in brencelj. Vse je ustvaril Gana, tudi tole živalco. Kaj naj ti zato pomeni?“

„Slišal sem,“ sem jim pojasnil, „da vsi Bušmani prav tej živalici izkazujejo veliko prijaznost in spoštovanje, da bi vam ne škodovala.“ Bučen krohot je bil njihov odgovor in nenadoma so postali zelo živahni. Iz njihovih hrupnih ugovorov in križem besed sem končno mogel razbrati: „Gana vodi vse. On edini more dopustiti, da koga zadene kaka nezgoda. Brez njegovega privoljenja nam nobena žival ne more škodovati. Naš Gana vse vlada in ureja.“

Razgovarjali smo se še dolgo v tiho noč. Iz tega razgovora sem dognal dvoja važnega: Mantis v veri Bušmanov nič ne pomeni, čeprav morda v kakem njihovem mitu igra kako vlogo. Božje češčenje izkazujejo le enemu najvišjemu bitju, ki ga imenujejo Gana. Ta Gana ima božje lastnosti in je duhovna osebnost. Ustvaril je vse, kar je vidnega, in je gospodar vseh živih bitij in početnik npravnega reda. Njemu je sleherni človek odgovoren za svoja dela. Ne skriva se kot kak mirujoči bog za oblaki, temveč odločilno posega v človekovo življenje in delo ter ga vodi. Človeku ustvari dušo v trenutku, ko se otroško telo loči od materinega, in jo spet pokliče k sebi — in to je smrt. Z vsem spoštovanjem in ponižno vdanostjo se čuti Bušman povzcan s svojim Bogom. K Gani se pogosto obrača z molitvijo in se mu zahvaljuje s pristno daritvijo prevencev.

Svojo malo Mantis sem na svojih nadaljnjih znanstvenih potovanjih križem po širnih pustinjah, koder žive Bušmani, še vedno nosil s seboj in jo povsod kazal Bušmanom. A vselej sem doživel isto izkušnjo. Češčenje Gana je njihova edina in pristna religija“.

Tako p. Gusinde.

Po dognanju tega raziskovalca je torej vera Bušmanov v Kalahari povsem enaka veri drugih prastarih narodov, kot Indijancev na Ognjeni zemlji, Pigmejcev v pragozdovih Osrednje Afrike, južnovzhodnih Avstralcev, Retov na Fi-

lipinih, enaka tudi veri prastarih Sibircev in Kalifornijcev. Vsi ti prastari rodovi žive že od najstarejših časov sem na najnižji gospodarski stopnji — toda po svoji verski in etični višini daleč presegajo večino primitivnih narodov, ki žive v dokaj boljših gospodarskih razmerah.

MISIJONSKO DELO MED BUŠMANI

Pogoji za misijonstvo med npravno visokimi in globoko vernimi Bušmani so po mnenju omenjenega raziskovalca ugodni. Treba je le spretno nasloniti krščanstvo na njihovo prastaro in živo vero v enega boga. Načrtno misijonarjenje doslej ni imelo uspeha zavoljo pičlega števila misijonarjev, ki jih še za črnce primanjkuje. Vrh tega napravlja način življenja in mišljenja Bušmanov evropskemu človeku skoraj nepremagljive težave. Saj ni mogoče sleherni dan pohajati z Bušmani križem po peščenih pustinjah, ko si iščejo svoje hrane. Če bi hotel večjo skupino Bušmanov zbrati okrog sebe, bi moral te večne lačneže tudi prehranjevati. Pa že sam prevoz potrebnih živil bi bil silno drag. Vsak poskus, sprejeti njihove otroke na kako misijonsko postajo, se izjalovi ob odpornih njihovih staršev. Bušman se nikakor ne more ločiti od svojih ljubljencev in otrok ne vzdrži po več ur ali celo vso noč v zaprtih prostorih. Zavoljo nekdanjega preganjanja so ti preprosti ljudje zelo plahi in boječi. Misijonarji, ki oskrbujejo misijonske postaje ob reki Okawango s potrebščinami iz Windhocka, so prišli za nekaj ur v stik z Bušmani. Do teh ljubeznivih belih popotnikov so dobili Bušmani polno zaupanje. A to še ni nikak misijon. Kot poročajo, so v Tsunebu in na nekaterih drugih misijonskih postajah misijonarji ljubeznivo sprejeli v vzgojo manjše skupine bušmanskih otrok, a so otroci že po nekaj dneh neznano kam izginili. Že dolgo časa želi misijonski nadškof Gotard OMI v Windhocku poskusiti z

misijoni med Bušmani. Upanje je, da se mu bo naposled ta goreča želja izpolnila. Misijonar Freré Roger iz redovne družine Pére Charles de Foucauld se je odločil in napravil za te misijone podoben načrt. V pomoč mu je prišel neki misijonski brat in nato še dve misijonski sestri. Omenjeni misijonar jih je samsam po dolgi in mučni vožnji prepeljal do Kandum - Omuzamba. Verjetno pa bo ta misijon zahteval več, kot so računali. A hvala Bogu — misijonsko delo se je končno pričelo!

Ob Kandumu živi manjša skupina črncev, ki je v zvezi z Bušmani. Meseca julija predlanskega leta je že omenjenega raziskovalca pospremil tja neki misijonar iz bližnje postaje, da bi tamkajšnje črnce znova utrdil v veri. K vsakdanji sv. maši na prostem, pod orjaškim drevsom Chivi, je prihajalo tudi nekaj Bušmanov, ki so se smeli po sv. maši udeležiti bogatega zajtrka in so bili videti kar zadovoljni.

Raziskovalca Gusindeja je na njegovem drugem znanstvenem potovanju k Bušmanom spremljal kot edini spremljevalec smolnato črn zamorec iz rodu Dama. Ta se je pred rumenopoltnimi ljudmi važno ponašal, da jim more pripovedovati o krščanskem Bogu in njegovi Cerkvi. „V kratkem pojdem spet v Windhock in tedaj bom našega nadškofa prosil, naj vam zgradi zelo veliko hišo, v kateri vas bo misijonar poučeval o svojem Ganu.“ Bušmani so bili z njegovo obljubo zadovoljni, vendar so takoj odkrito izjavili: „Reci visokemu gospodu še to: če ne bo poleg te hiše božje postavil še velikega poslopja in ga stalno polnil z živili, ne bomo prišli.“

Ta povsem jasna in odločna izjava bo misijonarjem pač naprtla novih skrbi in težav. Vendar daj Bog, da bi pri tem prastarem ljudstvu v Kalahari, ki smo ga doslej popolnoma napak poznali in so mu beli ljudje tako dolgo napravljali težke krivice, dosegli misijoni popoln uspeh!

J. V.

MOŽ OB BELEM NILU

OVINKI OD RIMA DO NILA

Sonce je pravkar zapuščalo nebesni svod in se spravljal k počitku, ko je bogoslovec Nace sedel v eni od oguljenih klopi v cerkvi Quo vadis, zunaj Rima. Njegova notranjost je bila polna najrazličnejših vtisov in čustev. Sam je bil in začel se je čutiti samega. Vprašanja so se mu zadnje dni vsiljevala in ni jim vedel več odgovora. Izgubljal je ravnotežje.

Res: vse je pustil, dom in domače in Slovenijo in se odpravil pod vroče italijansko nebo, da se tukaj pripravi za težki poklic. Za Boga hoče delati in za duše. Čakal je razumevanja svojega ognja, a vrata so se mu zapirala. S hladom in uradniško so spremljali njegove načrte in celo iz neba ni bilo angela tolažbe. Na Propagandi ga niso sprejeli. Že leto in pol se je potikal po podstrešnih luknjah starih rimskih poslopij, jedel malo ali nič, po čela dva tedna ni imel gorkega grizljaja v ustih. Moral je prositi za pomoč škofa Wolfa. Dobil je pismo z denarjem, a poleg denarja je bil priložen list z grenkimi, očitujočimi besedami.

In v takih razmerah se je bilo treba učiti, pošteno učiti, kajta vsaka minuta je bila dragocena. Ne samo bogoslovje, tudi celo vrsto drugih predmetov je moral študirati, če je hotel biti misijonar. Tako se je seznanjal z zdravilstvom in naravoslovjem, višjim računstvom in merjenjem, zvezdoslovjem in slikarstvom.

V dušo so se mu hotele prikrasti tegobne misli in mu zasenčiti veliko prihodnost.

Prav to ga je napotilo v katacombe. Na teh spomenikih krščanskih junakov je hotel dobiti novih moči, novega poguma. In sedaj sedi v tej cerkvi Quo vadis, na poti iz katakomb, poln še tistega skrivnostnega mraka in molka podzemskih grobišč. Ni videl samo oguljenih sten in izjedenih zidov, ampak zdelo se mu je, kot da se je udeležil ponočnih obredov prvih kristjanov. Kakor da je opazoval tiste rimske obraze in bral na njih strah in pogum: strah, če jih dobe rimski oblastniki, pogum, s katerim so vsak dan postavljali na kocko svoje življenje. Vsa podoba je posijala z novo lučjo v njegovo razočaranost, a ostal je le še v njej kot lahna senca bridek spomin.

Ta rimska cerkva ni nič posebnega. Preproste stene mu nimajo kaj povedati; spominja se na tem kraju srečanja svetega Petra na begu iz Rima z našim Gospodom. „Quo vadis? Kam greš?“ je vprašal bežeči prvak apostolov. „V Rim, da se dam ponovno križati, ker ti bežiš odtod,“ mu je odvrnil Gospod.

Hvaležen je bil Nace Bogu za lepo misel, saj je bil že dolgo časa tako reven, da tudi lepe misli ni premočel. Dvignil se je preizkušen, a potrjen in izginil po kamniti cesti proti Rimu. Da, proti Rimu, ne iz njega, da bi mu ne bilo treba čuti očitka Gospodovega.

Pa kadar je noč najgostejša, takrat je jutro najbližje.

V Nacetovo pehanje je pogledal tiste dni Bog skozi očetovske poteze in kretanje starega učenjaka kardinala Mezzofantija. Na Propagandi je bil kardinal profesor. Tam sta se z Nacetom videla. Začutila sta sorodnost in dogovorjeno je bilo. Vsak teden je smel bogoslovec Nace dvakrat k učenemu kardinalu, ki je govoril sedemdeset jezikov in narečij, na domačem razgovor. In ob razgovoru je bila vselej skodelica čaja. Res, nič posebnega: preprosta skodelica čaja. In vendar je ves Rim dobil za Naceta drugačne obrise, kajti tam zadaj za starimi stavbami in zgodovinskimi spomeniki se je risala skodelica čaja, iz katere se je toplo kadilo, in dobrotljivi obraz belega kardinala.

„Vidite,“ je jel pripovedovati ves vesel bogoslovec Nace, „sreča se mi je začela nasmihati. Vas sem spoznal...“

„No,no,no,“ je odkimaval in v italijanski živahnosti mahal z desnico visoki gostitelj, „o tem pa kar tiho.“

„Pa še nekaj se mi obeta.“ Namenoma je Nace počakal, da bi vzbudil pozornost starega učenjaka. Res je ta obstal z grizljajem peciva v odprtih ustih in zvedavo mežikal z dolgimi trepalnicami.

„Na potovanje grem. Na potovanje po Evropi kot domači učitelj sina polkovnika Paulsena: v Nemčijo gremo in na češko, v Francijo in na Dansko. Mi je že dovolil moj škof.“

„Glej ga, glej ga,“ se je navidezno hudoval dobri starček. „Srečo imaš. Skoraj bi ti bil nevoščljiv, pa meni bi bilo že odveč prekladati te stare kosti po svetu. Le pojdi, le pojdi, vsaka izkušnja ti bo v življenju prav prišla.“

Poleti je res Nace odšel na potovanje s Paulsenovo družino. Mnogo je videl, marsikaj je skusil, pravo presenečenje ga je pa čakalo v Rimu, ko se je vrnil: sprejet je bil v Propagando. Novico je nesel še toplo svojemu častitljivemu prijatelju.

„Na Propagando sem sprejet,“ je hitel pripovedovati, „na konju sem, urejeno je.“

Kardinala je novica na videz presenetila: „Kaj res, kaj res,“ se je čudil. „Saj sem vselej rekel: Srečo imaš, fante, srečo.“ in je zamolčal stari profesor, da je prav on podregal na pristojnem mestu in zastavil dobro besedo in da so prav na njegovo besedo sprejeli bogoslovca Naceta na propagandni zavod.

Dve leti sta mu bili odmerjeni v tem zavodu. Dve leti priprave na duhovništvo in misijonstvo.

Pravi Babilon je bil to: Kitajci in Japonci, črnici in Arabci, Sirci in Turki in še cela vrsta članov drugih narodnosti. Pod tolikimi različnimi črtami obrazov se je skrival isti ogenj, isti načrti, isti nemir. Ista streha je bdela nad njimi, ob isti mizi so se shajali, k istemu oltarju so poklekali. Posebno je prišlo do izraza to enotno jedro pod različno lupino na praznik svetih Treh kraljev, ko so bogoslovci pozdravili v počastitev prvega srečanja poganstva s krščanstvom svete Tri kralje v najrazličnejših jezikih. Kristusov evangelij je vesoljen.

9. marca leta 1845 je kardinal Franzoni, predstojnik kongregacije za širjenje vere, delil v hišni kapeli Propagande mašniško posvečenje. V krasnem škofovskem ornatu se je pomikal od diakona do diakona in polagal na njih glave svoje posvečevalne roke ter tako izročal nove delavce materi Cerkvi. Tudi Ignacij Knoblehar je tisti sončni dan prejel v svojo dušo neizbrisni pečat delavca Gospodovega.

Pripravil se je bil vestno, zato je bil miren. Mislil je samo na veličino trenutka. Apostol Kristusov z nepojmljivo oblastjo darovanja svete daritve in odpuščenja grehov. Vez med zemljo in nebom, most med časom in večnostjo. Drugi Kristus, luč na gori in sol zemlje. Prijetni vonj balzama in kadila se je mešal med te misli in Nace je za trenutek pozabil na vse drugo. Božje veselje ga je napolnilo in sončni žarki so skozi visoka okna prinesli pozdrav z neba.

Novo mašo je daroval skrito, v cerkvi jezuitskih novincev. Vsiliti se mu je hotel občutje po zelenih gričih in mlajih, za mašno knjigo se mu tje večkrat prikazal materin obraz, a se je zavedel, da ga je Bog poklical v posebno smer: v odpoved, popolno odpoved.

In popoldne je namenil sebi pol ure. Pregledal je svojo pot, zahvalil Boga za vso luč, ki mu jo je namenil, pa tudi za vsak požirek žolča, ki mu ga je primešal. Hvala Bogu za vse. Potem je položil preteklost v predal pozabljenja in ostala mu je le še bodočnost. Kdaj in kam, to sta bili vprašanji. Kam? Nič mu še niso povedali, nič namignili. Za povsod mora biti pripravljen. In kdaj? Tudi ne ve. Vse to je v božjih rokah. Življenje se mu je pokazalo tako preprosto. Zato je bil miren in vesel in pripravljen, da ga pokličejo.

Čez nekaj mesecev je prišla odločitev. Stekel je z njo h kardinalu Mezzofantiju.

„So mi že določili mesto.“

„Kam?“ je kimal starec.

„V severno Indijo, v Hindustan.“

„Si zadovoljen?“ se je zanimal profesor.

„Zadovoljen, kajpada da sem zadovoljen. Že v gimnazijskih letih sem sanjal o Indiji. Pripraviti se moram in čakati na odhod. Vsak čas me lahko pokličejo.“

„Samo da si zadovoljen. Seveda, mene betežnika boš pustil samega med knjigami, ti greš v življenje. A da si le zadovoljen.“ Kardinalu se je skoro utrnila solza ob misli na ločitev.

Spet je preteklo nekaj mesecev. Nace je še vedno ostal v Rimu.

Lepega dne se je spet prikazal pri kardinalu Mezzofantiju.

„Kaj je pa danes s teboj, da nisi nič prave volje?“ je spraševal kardinal.

„Z Indijo ni nič. Premislili so se. Namenili so me v Stockholm, ker katoličani, raztreseni med protestanti, prosijo za duhovnika.“

„In ti ni po volji?“

„Ne gre za to, dasi bi sam ne izbral Stockholma, ko bi lahko izbiral. Obljubil sem pokorščino in grem, kamor žele.“

„Kaj tedaj?“

„Kaj bo rekel moj škof, ki me je podpiral z denarjem, da bi šel v misijone? Sedaj bom pa ostal v Evropi.“

„Ti nisi kriv. Opiši mu, kako so te namenili za to mesto. Razumel bo.“

„In pravijo, da tje grozno sovraštvo do vere na švedskem. Ničesar ne bom mogel tam narediti.“

„Vere ti manjka, Nace. Bog te pošilja. Če te je za drugam namenil, te bo drugam poslal.“

„Imam vero in hočem biti pokoren. A težka je ta pokorščina.“

„Pokorščina ni nikdar lahka,“ ga je tolažil profesor in pripravljaval skodečaji.

Nekaj mesecev je preteklo. Nace je šel pravit kardinalu, da so spet spremeni-
nili mnenje in da ga bodo poslali v novoustanovljeno škofijo v zahodro Avstralijo.
Čez nekaj dni je bila odločitev preklicana.

[Ponovno je dobil obljubo za v Indijo, ki je že od otroških let tako vzbujala
njegovo pozornost zaradi veličastne narave in zanimive bramanske vere, ki ji je
hoti priti do jedra. Spet je začel študirati staro indijsčino, dokler mu niso dali
vedeti, da z Indijo ne bo nič.

Tedaj je dobil namig za Perzijo. Kardinal Mezzofanti mu je brž prinesel per-
zijsko slovnico in mu obenem preskrbel druge knjige, da se bo vživel v perzijske
razmere in navade. Bral je, da tam katoličane preganjajo in zatirajo Cerkev.
Bral je tudi, da brada vzbuja na vzhodu veliko spoštovanje, zato si jo je pustil.
Hitel je s pripravo, kajti datum odhoda se je bližal. Pripravil je zaboje, se poslovil
od vseh znancev v Rimu, obiskal še enkrat veličastne rimske bazilike, le na po-
slovilni večerji mu je bilo nekam tesno. Tako, sedaj je gotovo, jutri odpotuje. Prišlo
je drugo jutro, drugi so odšli, on je ostal. Zadnji trenutek mu je namreč prišlo
je novo naročilo, naj ostane v Rimu za profesorja cerkvene slovanske slovnice in
književnosti na pravkar ustanovljenem ukrajinskem zavodu.

Utrudilo ga je. Ne samo, da se mu je začela odmikati pot v misijone, ampak
misel na profesorsko mesto v Rimu ga je navdajala s strahom pred slovenskimi
duhovniki, ki so ga podpirali pri študiju z namenom, da odide v misijone. Ves
Rim se mu je jel kazati v drugi luči. Zdelo se mu je, kot da izgublja tla pod seboj,
bilo mu je, kot da se nekdo z njim igra in ga tehta in meri in preizkuša. Nikdar
več v življenju ni bil tako nemiren.

Čez čas je bil spet izbran za Indijo in ponovno odklonjen.

Končno je zvedel, da pojde v popolnoma novoustanovljeni misijon med črnce
osrednje Afrike. Brž je šel iskat zemljevid in iskal po njem. Ozemlje onstran
Nila nad Egiptom pa do izvirov Belega in Modrega Nila bo njegovo novo polje
dela. Na zahodu bo nova škofija mejila na peščeno Saharo, na vzhodu na Abesi-
nijo, kjer je že samostojen vikariat. Škofija bo merila za polovico več kot vsa
Evropa. Dela torej ne bo manjkalo. Njegovi verniki bodo črnci, primitivni pogani,
razdeljeni v nešteto rodov, katerim vsem pa je skupno pomanjkanje najosnovnej-
še naravne vzgoje.

„Jutri pridite na sejo,“ je stalo v sporočilu.

Nace je bil ves dan iz sebe. Ponovno in ponovno je drsel s kazalcem po vijugah
Nila, brskal po zemljepisnih in potopisnih knjigah. Dolgo v noč je videl pred seboj
vesele črne obraze s premajhnim nosom in prevelikimi ustnicami, z belimi zobmi
in žarečimi očmi. Tja mu kaže prst božji. Edina senca je bila negotovost. „Ali
bom res šel? Ali pa bodo spet spremenili kot že tolikokrat?“

Na seji je spoznal svojega bodočega predstojnika in tovariše. Za apostolskega
vikarja je bil določen jezuit p. Casolani, izkušen delavec v misijonskih deželah,
človek resnih, dostojanstvenih potez in kretenj. Misijonarili pa bodo tam še visoki
pater Ryllo, bradati p. Pedemonte, Benečan Vinco in Nace Knoblehar.

Sedli so za mizo kakor častniki, potem ko so prosili Svetega Duha, da jih
razsvetli.

P. Casolani je razgrnil zemljevid in resno začel:

„Kongregacija za širjenje vere je ustanovila novi vikariat v osrednji Afriki. Teško in zaupno nalogo je poverila nam, ki nas pošilja za sedaj kot izvidnico, ki naj razišče položaj in ji poroča. To bo torej naša prva naloga: preiskati razmere. Po naših poročilih bo potem sveta kongregacija odločila, ali ostanemo za vselej tam ali pa razmere še niso godne in se moramo umakniti. Pa to je v njenih rokah. Kdaj bomo odšli, mi še ni znano. V tem času naj se vsakdo čim bolj seznanji z arabščino in z razmerami v Afriki. Kakor gospodje gotovo veste, razmere tam niso najbolj rožnate. Ne le, da so črnci divjaki v polnem pomenu besede in da bo torej treba delati na dolgo roko, ampak tudi zunanje okoliščine pri delu ne pomagajo. Podnebje je vroče in nezdravo: malarija je na dnevnem redu. Pripravljeni moramo biti na najslabše. Kdor misli, da bi ne mogel...“

Vsi so molčali. Vsakdo si je zase že ustvaril podobo o deželi. Vedeli so, kam gredo. Nihče ni odstopil.

Potem so se razgovarjali o vtisih, ki so jih dobili iz knjig. Po treh urah domaćega razgovora so se ustvarile med njimi notranje vezi, ki jih nihče več ne bo mogel raztrgati.

3. julija zvečer se je v neznanosti sobi Propagande odigral lep prizor. Pri vratih je stal stari kardinal Mezzofanti in po slovensko zlogoval s težkim, tresočim se glasom:

„Zapuščaš me, sin moj. S kom bom sedaj po kranjsko govoril? Res, na tem svetu vsaka stvar le malo časa traja. Bodi pogumen fant moj. Če boš dobro gledal na svet, boš vedno tam zadaj, za obrazi in stvarmi opazil božjo senco. In to ti naj bo v pogum. Brez njega nič, z njim vse. Pa saj veš. Že te je preiskusil, zato te sedaj pošilja. Bodi srečen, kjer boš, molji zame in nekoč na svidenje.“

Sklonil se je kardinal nad Nacetom in ga očetovsko objel. Tiho sta odšla po hodnikih in stopnicah na cesto. Nace je poljubil kardinalu roko. Obema so se svetile solze v očeh. Suho so zaškripala vrata kočije in le-ta je odrdrala v temo. Spet je Nace ostal sam, a sedaj z novim ciljem, z novo smerjo.

Po večerji se je poslovil od tovarišev na Propagandi ter se odpeljal s škofom Casolanijem in p. Vincom proti Neaplju. Tako, uresničile so se sanje. Ni si vedel povedati, zakaj mu ob misli na Afriko in na Nil prihaja pred oči stari frančiškanski pater Albert.

V Neaplju so se vkrcali. Na poti so se ustavili na Malti, potem je parnik vozil proti Aleksandriji in ob Sveti deželi v Sirijo.

Na spomlad 1. 1847 se je Knoblehar končno poslovil od Libanona. Romal je v Sveto deželo, se tam sešel s p. Ryllem in Vincom. Odpeljali so se skupaj v Aleksandrijo, kjer so dobili streho pri frančiškanih. Upali so, da se bodo koncem junija lahko odpravili na svoje novo mesto.

A stvari se niso premaknile z mrtve točke. Temne sile, zlasti nesramni trgovci, ki so imeli vpliv tudi na evropske dvore, si niso želeli misijonarjev, ker bi jih ti razkrinkali pri nesramnem početju s črnici in bi jim onemogočili trgovino s sužnji. Zato so spletkarili proti misijonarjem.

Končno je prišel tisti dan.

24. julija ob 8 zjutraj je zarezala v sinjo vodo kanala, ki vodi v Nil, bela jadrnica z našimi potniki. Na Nilu so se spomnili čudežev, ki jih je Bog naredil Mojzesu, in prepričani so bili, da odhajajo na delo pod isto očetno roko.

IZ PISEM SLOVENSkih MISIJONARJEV

JAPONSKA

S. M. LUŽEVIČ, piše iz Yokohame, proseč pomoči pri gradnji nove stavbe za bivališče stark v zavodu frančiškanskih Marijinih misijonark tamkaj:

Bog Vas živi! Dovolite, da to pot pridem pred Vas z veliko prošnjo. Že v prejšnjem pismu sem omenila, kako potrebujemo sredstev za gradnjo novega zavetišča. G. Wolbank mi sicer zadnjič piše, da misijonski prispevki niso darovi kakih bogatinov, ampak veliko bolj darovi „ubogih vdov“, in mi je zato zelo težko nadlegovati Vas. Toda misel, da bo misijonskim dobrotnikom ljubi Bog njih težke žrtve za misijone stoterno poplačal, me opogumlja... zlasti še, ker vem, da naše starke veliko molijo za vse dobrotnike, posebno pri skupni pobožnosti vsako popoldne, ko se zberejo v kapeli. Tudi redovna družina moli vsak dan rožni venec za dobrotnike.

Sedanja hiša zavetišča je bila baraka, ki so jo pustili ameriški vojaki. Sobe niso še bile pobeljene in mrzel veter vleče skozi številne špranje, da hladni stanovanje, kar starke težko prenašajo. Če Vam bo res mogoče kaj pomagati, Vam bomo misijonarke zelo hvaležne!

Usmiljena sestra JOŽEFA ZUPANČIČ je pisala voditeljici misijonskega krožka v Gilbertu, U.S.A., gospej Anici Tushar in njenim sodelavkam tole zahvalno pismo:

Kako sem bila presenečena in vesela, ko sem prejela Vaš zaboj z dobrotami za naše reveže. Iskreno se Vam zahvaljujem! Ne poznate ne mene ne ubožcev, ki bodo deležni Vaših dobrot, zato je Vaš dar toliko bolj nesebičen in nadnaraven, pa bo tudi v večnosti toliko bolj bogato poplačan.

Zahvaljujem se tudi za lepo pismo,

ki ga je v imenu misijonskega krožka napisala gdč. Bernarda Medved. Piše, da na zemljevidu gledate našo japonsko deželo. Ko bi jo mogle videti v resnici, bi videle, da je zelo lepa dežela. Večkrat jo primerjam naši lepi Sloveniji. Enake rožice najdem tu kot sem jih v mladosti gojila na domačem vrtu. Prav take ptičice z enako lepim petjem mi vsako jutro, že ko sem v kapeli, razveseljujejo srce. Ko grem po potu, naletim na procesijo mravelj kot rekoč doma in na pridne čebelice, ki prav tako letajo od cveta do cveta, pobirajoč sladko strd... Vsa narava tudi tukaj kot doma časti in daje spoznavati Stvarnika. Samo ena velika razlika je, namreč ob pogledu v dušo človeka. Tema, poganska tema vlada v njej, kar še toliko bolj obžalujemo, ko vidimo, kako je sicer japonski človek obdarjen z velikimi naravnimi darovi in lepimi značajnimi vrlinami. Večkrat vprašam tega ali onega, ki se nam približa: „Kako pa z vero?“ Pa mi odvrne: „Moji starši, vsi moji predniki so imeli svojo domačo vero, zato tudi jaz hočem ostati v njej; vere tujcev niso marali in je tudi jaz ne maram.“ Drugi spet, z'asti mlajši, dajo drugačen, še bolj žalosten odgovor: „V teh časih ni časa za verske stvari, treba se je veliko učiti, treba je napredovati; morda bo pozneje čas tudi za vero...“ Na drugi strani pa so spet srca, ki se odpirajo milosti na stežaj. Le škoda, da je premalo misijonarjev, da bi takim dušam pokazali pot k Kristusu, pomagali napraviti odločilni korak. Molite, da bi milost božja čim več duš premagovala in da bi bilo čim več misijonarjev njim v pomoč pri spreobrnjenju!

Me imamo, hvala Bogu, veliko lepega dela. Imamo tudi 120 otrok od 3 do 7 let starih. A po sedmem letu gredo v šole in tedaj niso več pri nas. Zaupamo jih Brezmadežni, da jih privede kljub temu v Cerkev! Ker smo tu samo

kakih pet minut nad morjem in je prekrasen razgled nanj z našega hribečka, imamo poleti zunanjih otrok in deklet nad 200 na počitnicah, tako da imamo v najhujši vročini največ deča. V lepem Marijinem letu smo imeli tudi dekliške duhovne vaje; okrog 120 deklet je prišlo iz vseh krajev. Bilo je krasno. Ker je naš misijonar še brez cerkve, celo brez kake večje kaple in ima le malo sobo za hišno kapelico, sem za te duhovne vaje preuredila dvorano v kapelo ter v glavni oltar postavila velik kip Brezmadežne, ki sem ga prav za Marijino leto dobila od dobrotnikov.

Po rokah Brezmadežne pozdravljam vse dobrotnike in članice Vašega misijonskega krožka, posebno pa voditeljico Anico Tushar in gdč. Bernardo Medved!

Istemu tako delavnemu misijonskemu krožku se zahvaljuje druga usmiljenka iz Japonske, s. BENJAMINA KARDINAR, ki deluje v Osaki in je tudi prejela paket in pismo od njih:

Dolgo, predolgo sem odlašala z zahvalo za Vaš velikodušni dar: pošiljko oblek in sladkosti za naše sirote. Izrekam pa danes tem pristrčnejši Bog plačaj! Prejela sem tudi zanimivo pismo Vaše članice, gdč. Anice Krulc. Čestitam Vam in se veselim, ko vidim, kako lepo in uspešno gojite misijonsko misel in žrtev v Vaši okolici! Lepo bo plačilo, ki Vam ga za vse to pripravlja Gospod! Ker sem prejela neko malenkost za god, jo pošljem Vam v skromen znak moje velike hvaležnosti. V zavitek sem zavela tudi nekaj svetinjic Brezmadežne s slovenskim napisom, tako da boste svetinjice, ki sem jih še pred vojno prejela iz domovine, sedaj ve v Severni Ameriki dobile iz Japonske...

FORMOZA

Misijonski prijatelji gotovo zelo pogršajo poročil našega laičnega misijonarja dr. JANEZA JANEŽA iz tega otoka, o katerem danes govori ves svet.

Kako to, da novice o njem ni, sam razloži v pismu, ki nam ga je pisal za Božič in ki se takole glasi:

Bolniki imajo radi misijonske doktorje, in ko ga imajo, ga znajo tako izkoristiti, da mu za kaj drugega časa ne ostane. Le prevelika zaposlenost in tej sledeča utrujenost v tej moreči klimi sta razlog moji „zakrknjenosti“ glede pisanja. Prav lepa hvala Vam in vsem, ki mi kaj domačega branja pošljete! Tudi za bodoče se priporočam! Z g. Rebolom sva se za nekaj dni srečala in po domače pokramljala. Srečno novo leto 1955, ki bo naša desetletnica, želim vsem, ki me poznajo in se me spominjajo!

INDIJA

Iz Kalkute piše o. JOZE CUKALE koncem novembra tele vrstice v njegovem naravnost literarnem slogu:

Le česa ne zmorete tam v Buenos Airesu. Ti na primer (misijonar piše uredniku „Katoliških misijonov“, ki sta prijatelja še iz lemenatarskih klopi in ki mu je potom Avstralije poslal iz sklada za slovenske misijonarje skromen dar) tam na Cochabambi, v Buenos Airesu na gumb pritisneš in že se vsuje iz Avstralije dvajset funtov v moj žep. Res, pravi čarovnik...!

Danes sem prejel pismo od g. Fr. Vraberja iz Adelaide v Avstraliji, ki mi po Tvojem naročilu denar pošilja. Prejel sem ga precej pozno, ker sem bil med tem na duhovnih vajah v Kurseongu pod Himalajo. Ta planinski zrak se izvrstno prileže moji zvodeni krvi. Še bolj pa zbranost in čas za molitev, ki je tu v Kalkuti tako skopo odmerjen. Zdaj vidim, da bo kljub vsemu treba napraviti iz vsakdanjega dirindaja in nujnih opravkov — klečalnik in si nujno odtrgati čas za molitev, sicer bodo uspehi — ničla.

Duhovne vaje bi prav za prav moral opraviti doma, pa je moj šef tedaj zbo-

lel in je padlo name breme cele fare sv. Ignacija. Vlekel sem več kot mesec dni, da je vse škripalo v meni. Bilo je namreč sila interesantno: delo v župni pisarni, krsti, pokopi, pouk protestantov, vojskovanje z armado oltarskih strežnikov, nadziranje pevskega zbora, poleg tega sestanki in moji reveži...

Seveda posledice so tu: V glavi se mi vrti kot na vrtiljaku in ne vem, kako mi to vrtenje ustavi. Spomnite se me v molitvi! Gospod Wolbang me tolaži v pismu, češ da bodo v bodoče srčne boleznj manj nevarne... Fiat voluntas Dei! Če božji Misijonar rajši hoče mene kot moje delo, fiat! Če bom padel, hočem sredi dela, na odprtem polju in ne kje v kakem kotu. Saj veš, da smo Slovenci vajeni garati, tako tudi jaz. Vendar pa še močno računam s škofom Barago in Vašimi molitvami.

Kako bom obrnil denar, da bo najbolj koristno porabljen? a) Okrog 50 najbolj ubožnih indijskih kristjank čaka na obleke, to je 4 m dolg kos blaga, ki si ga okusno vržejo okrog sebe in se imenuje sari; b) Kupujem prostor za zidavo kapele in hiše in šole v distriktu; hvala Bogu, imam že nekaj denarja zbranega v ta namen; c) Nekaj otrok je golih in hladno postaja; d) Obleke v mašnih strežnikov so „v cvetju“; e) V načrtu imam nedeljsko šolo in šivalni tečaj...

Zadnjič sem razkazoval „Katoliške misijone“ našim patrom iz Belgije. Ugaja jim oblika, čudijo se lepi in bogati razporeditvi člankov. Kar ne morejo verjeti, da gre revija tako s časom naprej. Glavačev članek o p. Schmidtu in o p. Charlesu jih je presenetil. In to v begunstvu — so se spraševali. Ko so bili sklonjeni nad slikami iz Indije, so ugotovili, da se naši „Katoliški misijoni“ lahko merijo z vsako sodobno misijonski publikacijo v svetu. Lepa pohvala, kaj!

Dne 26. januarja smo prejeli pismo od misijonarja o. JANEZA EHRILCHA S.J., ki nam prinaša tele novice:

Junija 1954 sem bil premeščen iz Rancija nazaj v Kalkuto, kjer sem septembra meseca prevzel svojo novo službo kot tajnik predstojnika kalkutskega misijona (v katerega spada tudi Bengalski misijon s slovenskimi misijonarji in misijonarkami, op. ur.). Poleg drugih opravkov imam skrbeti za tisk in širjenje katoliškega tiska v bengalščini, pa kar ne najdem dovolj časa za to prevažno delo. Priporočam zadevo Vašim svetim molitvam.

V poletnih mesecih sem bil za tri mesece po opravkih v Evropi, tudi v domačem kraju. Z menoj je šla tudi moja sestra dr. Gabrijela, ki je avgusta meseca vstopila v družbo „Medical Mission Sisters“ s centralo v Philadelphiji, v U.S.A. To je družba, v kateri so misijonske zdravnice in ki ima tudi v Indiji svoje bolnice, tako v Mandarju, kjer je moja sestra pred vstopom delala. 11. februarja bo v Londonu preoblečena. Če bo šlo vse po sreči, bosta na dan njene preobleke vstopili v noviciat iste družbe dve slovenski zdravnici, ki sta doktorirali v Madridu, pa želita postati misijonski zdravnici.

Iz Arkonama v Indiji nam piše salezijanski misijonski brat g. LUDVIK ZABRET dne 23. januarja:

Prisrčna hvala za Vaše drago pismo! Moram se Vam opravičiti, da se Vam tako dolgo ne oglasim. Čakal sem, da Vam morem kaj novega povedati.

Sedaj smo vendar zgradili novo splotje za našo kmetijsko šolo in jo je salezijanski vrhovni predstojnik č. g. Renatto Ziggiotti, ki je na obisku misijonov Daljnega vzhoda, blagoslovil. To je še povečalo slovesnost. Z njim je na vseh potovanjih po Indiji naš rojak brat Ivan Kešpret, ki vse fotografira. Slikal je tudi našo novo stavbo in če dobim kako sliko, Vam jo pošljem, da Vi in dobrotniki vidite, kako obračamo Vaše darove. Za zaključek Marijinega leta smo postavili lepo kapelo v spomin na ta milostni čas. Prav lepo vse pozdravljam!

V Assamu, severna Indija, deluje že dolgo s. TEREZIJA MEDVEŠČEK iz družbe Hčera Marije Pomočnice. Pred nekaj meseci je bila poslana v nov misijon v kraju Tezbur, iz katerega nam poroča tole o svojem potovanju do tja in prvih vtisih:

Kakor razvidite, Vam ne pišem več iz Gauhatija, kjer sem bila pet let, ampak iz Tezpurja, ki je kakih 150 milj oddaljen od prejšnjega misijona ter leži ob reki Bramaputra. Ob pol treh popoldne sem odpotovala z vlakom, ob pol petih smo prišli do reke Bramaputra, in sicer prav ob sončnem zahodu, ki je bil prelep. V vlakcu sem bila sama redovnica sredi indijskih popotnikov, s katerimi smo se pa kmalu razumeli. Nadaljna vožnja je bila vsa ponoči, tako da nisem nič videla, po kakšnih krajih smo se vozili. Molila sem rožni venec, drugega za drugim. Spati ni bilo mogoče, ker je vlak preveč tresel. Zjutraj ob pol šestih smo končno dospeli v Tezpur, kjer so me deklice z misijona že dolgo čakale, da mi pomagajo nesti prtljago. V pol ure smo dospele do misijona. Že od daleč sem zagledala moje novo bivališče — stavbo brez strehe, napol podrt: nevihta je pred dvema mesecema odnesla streho. Hiša pa je tudi sicer jako stara in jo bo treba vso prenoviti. V začetku je bilo v vseh sobah vse mokro, kajti vihar je odnesel streho prav v deževnem času. Sedaj je hvala Bogu nastopila suha doba in je malo lažje. Skrbi me pa, kaj bo, če ne bomo mogle do naslednje deževne dobe hiše pravočasno obnoviti. A potolažila sem se z mislijo in upanjem na slovenske misijonske prijatelje po svetu.

Tukaj imamo sirotišnico z okrog 150 sirotkami. Moja dolžnost tu je prav oskrbeti gradnjo nove hiše ter gospodarsko plat misijona sploh. Poleg tega bom hodila po daljnih vaseh poučevat krščanski nauk in zdraviti bolne. Na teh potih bi zelo potrebovala svetinjic, podobice in rožnih vencev. Kdo mi jih kaj pošlje? Zelo prav bi mi prišlo tudi

nalivno pero, da bi kar na potovanjih sproti psila poročila za Vaš list. — Moj novi naslov je: S. Terezija Medvešček, St. Joseph's Orphanage. TEZPUR, ASSAM, INDIA.

Iz Bombaja, kjer se je vršil veličastni Marijanski kongres za nadškofijo, nam piše tam delujoča naša misijonarka s. KONRADINA RESNIK sledeče:

Tu v Bombaju bomo imeli od 4. do 8. decembra Marijin kongres. (O njem poročamo več na drugem mestu te številke; op. ur.) Vse se pripravlja na to proslavo. V Bandri, nekaj minut od našega misijona, je romarska cerkev, bazilika Matere božje. Kip iz te cerkve potuje že od 7. oktobra po celi nadškofiji, kot priprava za ta kongres. Gamljivo je, kako ne le katoličani, ampak tudi hindujci, parsi in mohamedanci častijo Marijo, ki je zelo ljubljena in češčena v Indiji. Slišim, da bo Tito prišel v Indijo, škoda da ne bo prišel v dneih kongresa, morda bi ga kaj ganilo. O da bi ga Mati božja privedla nazaj k veri! — Za kongres smo morali pripraviti 400.000 hostij in mnogo drugega.— Molite zame!

VESELA MISIJONSKA NOVICA:

Dne 23. oktobra, na misijonsko nedeljo, je msgr. Rupp daroval v Parizu slovesno sv. Maše pri Sestrah pomočnicah vernih duš ob priliki odhoda več sester v misijone. Med njimi je bila tudi Slovenka: sestra Marija Rozalija, roj. BRILEJ JOŽEFA iz Zabukovja pri Sevnici (r. 1918). Domovino je zapustila v začetku leta 1938 ter vstopila v novicijat v Versaillesu, v Franciji. Vačne obljube je naredila v januarju 1945. Upamo, da bomo o njej še več lahko poročali. Za danes novi misijonarki samo čestitamo, vseleče se z njo, da je v teh časih dosegla visoki cilj in pomnožila število slovenskih misijonarjev! Obljubljamo ji, da bomo molili zanjo in ji tudi sicer pomagali.

☆ DO MISIJSKEM SVETU ☆

MARIJANSKI KONGRES V BOMBAYU.

V Bombayu, glavnem mestu podzvezne države istega imena, ki je hkrati tudi sedež indijskega kardinala primaša, je bil lani v dneh 4. do 8. decembra veličasten Marijanski kongres, ki je prešel vsa pričakovanja. Glavne slovesnosti so bile na enem največjih trgov, kjer so postavili veličastno tribuno, ki je služila za oltar in jo je na vrhu kronala velika soha Brezmadežne, z velikanskim razsvetljenim križem v

ozadju. Kongresa so se udeležili tudi predstavniki indijskih državnih oblasti, tako dr. Radhakrishan, podpredsednik indijske zvezne republike, predsednik pokrajinske vlade, Morarji Desai in vrsta drugih odličnikov. Papežev legat je bil indijski kardinal msgr. Valeriano Gracias. V govorih so povdarjali tako državni podpredsednik, pokrajinski predsednik vlade, pa tudi v posebni poslanici predsednik osrednje vlade, Pandit Nehru, potrebnost in važnost tega kongresa, ki naj okrepi indijsko ver-
nost v trenutkih, ko se tudi v indij-

Kongresni oltar za marijanske slovesnosti v Bombayu.

skega duha zajeda strup modernega materialističnega brezboštva. Kardinal-legat pa je Brezmadežno predstavil kot vzor za indijsko ženo in skrivnostni vrelce, ki naj prerodi vso državo.

Višek kongresa je bila slovesna evaristična procesija po bombayskih ulicah. Največji prestolniški dnevnik „Times of India“ je pisal, da je bila to največja in najbolj urejena procesija, kar jih je v svoji zgodovini gledal Bombay. Trajala je skoraj štiri ure, štiri kilometre je bila dolga in udeležilo se je je čez tisoč duhovnikov, 500 redovnic, in 150.000 vernikov, pa še množica drugih, ki so procesijo gledali. Zaključek vsega je bil prizor, ko so slovesno prebrali duhovni šopek indijske mladine Brezmadežni, ki obseže 62 milijonov rožnih vencev.

Bombayski kongres je bil uspeh, kot jih ni veliko. Za katoličane, ki so prihiteli iz vseh koncev in krajev svoje širne

domovine, v velikansko zadoščenje, ko so na lastne oči gledali veličastje in slavo svoje Cerkve sredi poganskega sveta. Nekatoličani pa so se prav zaradi marijanskega kongresa lahko seznanili s krščanstvom in tudi na lastne oči videli silovito duhovno moč katoliške Cerkve.

KATOLIŠKE ŠOLE NA JAPONSKEM

Lani so na Japonskem odprli spet 9 novih katoliških šol in 3 otroška zavetišča. Danes je v deželi v katoliških rokah 6 univerzitetnih kolegijev, 9 pol-univerzitetnih zavodov, 66 srednjih, 66 meščanskih in 34 osnovnih šol. Zraven pa še 15 strokovnih šol, kot so semenišča, trgovske šole in podobno. V vseh vzgojnih središčih prejema zdravo dušno hrano 57.085 gojencev, med katerimi je le 7.878 katoličanov. Katoliško skrb-

6. decembra so imeli otroci svojo mašo z obhajilom. 20.000 jih je bilo, vsi enotno oblačeni in vsi v obhajilu združeni. Kakih tisoč jih je prejelo prvo sv. obhajilo.

Podpredsednik indijske države, dr. Radhakrishnan govori v počastitev legata.

stvo za otroke premore 181 zavetišč z 25.601 otroki.

SKRB ZA KITAJSKE BEGUNCE PO SVETU

Na otok Mauricio sta prišla dva kitajska duhovnika, ki bosta skrbela za tamkajšnje kitajske protikomunistične begunce. V Port Louis, ki je glavno mesto na tem otoku v Indijskem oceanu, je trenutno 4 000 katoličanov. Hkrati z omenjenima duhovnikoma se je pripeljal tja tudi visok budistični verski dostojanstvenik, ki obiskuje različne begunske postojanke po tistih krajih, da bi se prepričal o verski vnemi svojih budističnih rojakov...

BOŽIČNI KRST V TOKIJU

Za zadnji božič je bilo v Tokiju krščenih 338 odraslih katehumenov. Med njimi je tudi skupina 24 gojencev katoliške univerze „Sophia“. To vseučilišče, ki je v oktobru 1945 štel le 40 katoličanov, jih ima danes že 210.

Na dekliškem univerzitetnem kolegiju Presv. Srca, so krstili l. 1954 kar 56 gojenk, tako da je zdaj tam od 530 gojenk že 270 katoličank.

MUSLIMANI IN KOMUNISTI...

Indonezijska muslimanska stranka Masjumi je na svojem nedavnem kongresu odločila, da bodo v bodoče vsem muslimanom - komunistom odrekli verski pogreb, češ da se komunistični nauk v ničemer ne strinja s koranskimi predpisi, marveč je le-tem naravnost nasproten in sovražen. Musliman, ki se je vdinjal komunizmu, je po določilih te skupščine pravi odpadnik Mohamedovega nauka. Zato tudi ob zadnji uri ne zasluži niti molitev, niti pogreba kot gredo pravičnim vernikom...

PRVE MISIJONARKE — REDOVNICE V PALESTINI

V letošnjem januarju so praznovali v Nazaretu stoletnico ustanovitve po-

sebnega tamkajšnjega ženskega misijonskega reda, ki ga poznamo pod imenom „Nazareške gospe“. Leta 1855 so bile to prve redovnice, ki so po križarskih vojnah prišle v Palestino. V prvih letih je bilo njihovo delo povsem misijonsko. Saj so skrbele za verski pouk med ženstvom prerezličnih katoliških obredov; vsko znanje je bilo med palestinskimi ženami tako bedno, da so jih morale misijonarke spočetka učiti šele resnice o enem samem Bogu, pa moliti očenaš... Pozneje so se posvetile skrbi za sirote. Danes pa zaradi vojne, ki je pred leti divjala med Judi in Arabci, skrbe predvsem za arabske begunce, ki žive v strahotni bedi. Na kraju, kjer imajo redovnice svoj samostan, so odkrili vrsto razpadlih stavb in votlin; trdijo, da je med temi ruševinami tudi dom Svete družine, kot ga je l. 670 po Kristusu popisal neki palestinski romar. Izkopavanja se nadaljujejo, a vprašanje še ni dokončno pojasnjeno.

CERKEV IN DELAVSTVO V BELGIJSKEM KONGU

Odnos delavstva v Katangi (Kongo) do katoliške Cerkve je na splošno prijateljski. Na vso srečo se delavstvo v tej pokrajini cerkvenemu učeništvu ni izneverilo in se ni vdalo hujskaškim frazam po „socialni revoluciji“. Razlog za to lepo razmerje je prav gotovo v prizadenosti katoliškega misijonstva, ki je v tej pokrajini zgradilo vrsto obrtnih in strokovnih šol, pa tudi po misijonih postavilo delavnice za lepo število delavcev. Misijonarji združujejo s svojimi bivšimi gojenci in delavci stalne stike. Delavci so na misijonarje tako navezani, da tudi ob vseh morebitnih sporih z večjimi industrijskimi podjetji svoje duhovne očete prosijo za posredovanje in brez predhodnega posveta z njimi ničesar ne odločijo. V vsej Katangi ni delavskega taborišča, kjer bi Cerkev po svojih duhovnikih ne segla vanj. V vsakem takšnem delavskem naselju so kapele, včasih celo zavidljivo

lepe cerkve z drzkimi zvoniki, kjer zvonovi vsak dan vabijo vernike k službi božji. Organizacija dela v splošnem priznava in spoštuje velika krščanska načela glede delavca in njegovih pravic. Tako že nekaj let sem delujejo med črnici v tistih krajih krščanski delavski sindikati, pa tudi žosisti. V zadnjem času so se pojavila tudi krščanska podporná društva.

OBRAČUN PREGANJANJA NA KITAJSKEM.

Agencija Fides je objavila najnovejša poročila o preganjanju katoliške Cerkve v zaslužnjeni Kitajski, od 1. januarja 1950 do 31. decembra 1954. Zalostna bilanca komunistične „svobode“ je naslednja:

Izgoni: Iz Kitajske so komunisti v tem času izgnali 79 inozemskih škofov (med njimi je tudi papški internuncij msgr. Riberi). Dva inozemska škofa sta v ječi.

Od 5500 misijonarjev, ki jih je na Kitajskem bilo 1949 (čez 300 duhovnikov, 2000 redovnic in okrog 500 misijonskih bratov), je zdaj tam samo še: 58 duhovnikov (18 v ječi), 26 redovnic in 3 misijonski bratje.

Umorjenih, po ječah pomrlih: 4 inozemski škofje in 56 duhovnikov; k temu še 106 kitajskih duhovnikov. Pri vseh teh sta znana kraj in datum smrti. Mrtvih in umorjenih pa je še mnogo več, a o njih ni točnih poročil. Enako je zaradi preganjanja smrt zatekla 14 kitajskih redovnic, 2 inozemska misijonska brata, pa 35 kitajskih bratov in 41 laičnih misijonskih sodelavcev.

Kitajska duhovščina v zaporih: V ječi so danes 3 kitajski škofje. Med duhovniki vemo določno samo za 198 imen, ki pa se nanašajo le na 54 škofij. Ker je vseh kitajskih škofij 143, je kaj verjetno, da je število zaprte duhovščine še znatno večje.

IZ MISIJONSKEGA ZALĘDJA

MISIJONSKI KROŽEK V GILBERTU,
MINNESOTA, V LETU 1954

Na prvem sestanku smo izvolile odbor. Sklenile smo, da bomo imele sestanke vsak drugi četrtek v mesecu. Voditeljica nam je brala odlomek iz knjige „Z Bogom v tujino“. Potem nas je vzpodbujala k molitvi živega rožnega venca za slovenske misijonarje. Prebiralale smo pisma, ki smo jih od njih prejele. V njih se nam zahvaljujejo za

pakete in skromne denarne prispevke, ki smo jim jih poslale.

Na julijskem sestanku nas je presenetil obisk misijonarja č. g. Wolbanka, ki nam je marsikaj navduševalnega povedal. Tudi slikale smo se. Septembra je bil razgovor o misijonski nedelji v oktobru. Odločile smo se, da ne bomo imeli posebnega sestanka, ampak bomo sodelovale pri sestanku „Lige“. Novembra je vsaka članica pisala v misijone eni od slovenskih misijonark za božič

Vnete članice misijonskega krožka v Gilbertu. Tretja stoječa od desne proti levi je voditeljica ga. Anica Tushar.

in v pismo priložila dolar iz naše misijonske blagajne. Sama si dopisujem z misijonarko Terezijo Medvešček, Toplo nas vabi v misijone, a doslej se še ni nobena odzvala...

Decembra sta nam naši gospe Tushar in Dolerec pripravili božičnico. Na tem sestanku smo si izmenjale darila. Vse smo bile prav veselo razpoložene.

Da je naš misijonski krožek tako živahen, gre vsa zahvala voditeljici gospej Anici Tushar. Za njo je to delo velika žrtev, ker ima polno dela s svojo družino. Pa vendar prihaja vsa nasmejana med nas in nas zna vedno misijonsko zaposliti. Za ves trud smo ji zelo hvaležne me in naši starši.

Milka Vidmar

MISIJONSKA NEDELJA NA AURORI, MINNESOTA, U.S.A.

Na Misijonski nedeljo je imel naš krožek sestanek skupno s podružnico Lige katoliških Slovencev na Aurori s sledečim sporedom:

Ob treh popoldne so bile pete litanije Matere božje in duhovna misel, katero je podal Rev. John Sustersic. Kratko in jedrnato nam je razložil namen misijonov sploh. Vzpodbujal nas je, naj veliko molimo za misijone in naj jih kot zavedni katoličani po svojih močeh podpiramo. Posebno nam je priporočal molitev za misijone, kajti molitev je najboljši kapital, varno in donosno naložen pri nebeškem Očetu. Jezusa in našo nebeško Mater moramo prositi za milost, da se bomo z vso vnemo oprijeli te naše velike dolžnosti — misijonskega sodelovanja.

Ostali program v dvorani ni bil misijonskega značaja. (op. ur.)

IV. MISIJONSKA VELETOMBOLA ZA VSE SLOVENSKE MISIJONARJE

Lahko rečemo, da ni prireditve med Slovenci v Argentini, ki bi zajela toliko rojakov, kot že tradicionalna vsako-

letna tombola, ki jo priredi Argentinska podzveza Slovenske misijonske zveze v pomoč slovenskim misijonarjem.

Letos je — kot vse ostalo misijonsko prizadevanje — tudi ta prireditev moral upoštevati nujnost in važnost druge nad vse pomembne veleakcije argentinskih rojakov: zbiranje sredstev za Slovensko hišo v Buenos Airesu, ki naj bi bila središče vsega slovenskega življenja in delovanja v Argentini in kjer bi tudi misijonska akcija imela sebi primerno mesto. Zato so se morale priprave za misijonsko tombolo primerno omejiti in je bilo tako manj dobitkov kot prejšnja leta, dasi so bili radi nabave motornega kolesa kot glavnega dobitka stroški zanje veliko večji kot prej. Tako že dobitki sami niso toliko „vlekli“, dasi je treba reči, da je bilo za motorno kolo „Siam - Lambretta“ veliko zanimanje. Na drugi strani pa je bil Odbor za Slovensko hišo radi okoliščin prisiljen nastaviti prodajo in žrebanje loterijskih srečk za to akcijo prav na isti čas. Tako se je zgodilo, da je bilo udeležencev misijonske tombole dne 9. januarja na Pristavi v Moronu sicer veliko več kot na primer lani v San Justo, a je bilo prodanih precej manj tombolskih tablic. K temu je pristopilo še negotovo vreme tisto popoldne, saj smo vsak čas čakali, kdaj se bo vsula na nas ploha in bo konec vsega, kajti dogajalo se je vse na prostem. Vendar je kljub temu prireditev prav lepo uspela in zabeležila čisti dobiček 10.500 pesov v pomoč slovenskim misijonarjem.

Toda v prid misijonom moramo šteti še drug dohodek, te kot drugih misijonskih prireditev: duhovna zasluženja, ki jih misijonom v prid zadobe od Boga vse tiste desetine, da, stotine rojakov, ki iz ljubezni do misijonov pred vsem, ne toliko iz upanja na dobiček ali iz zabave, darujejo dobitke, kupijo tablice in okrepčila, garajo pri predpripravah in zlasti na prireditvi sami. Ta duhovna zasluženja je tudi treba imeti pred očmi, ko ugotavljamo saldo tovrstne pri-

ENO SAMÓ JE POTREBNO

UNUM EST NECESSARIUM

Dramski oratorij v 10 podobah s prologom in epilogom, za soliste, zbor, plesni zbor in orkester. — Napisal Nikolaj Jeločnik

(Nadaljevanje in konec Desete podobe)

ANGEL VARUH BARAGOV

(visoko v trikratnem klicu, iz daljše)

Friderik... Friderik... Friderik...

[STARI BARAGA

(prisluhne; nato kot v odmevu)

Postojte še!]

BARAGA

(posluhne)

Kdo je, ki kliče Friderik...

Iz dalje kot visoko gori... Ste čuli?

[PLESNI ZBOR

(prisluhne v začudenju, a ne čuje)]

ZBOR

[z orkestrom]

Kdo je, ki kliče Friderik?

Kdo je, ki kliče Friderik?

Nihče ni čul... nihče ni čul.

ANGEL VARUH BARAGOV

(v drugo vabi, bližje)

Friderik... Friderik... Friderik

reditve. In pod tem vidikom lahko rečemo, da je veletombola 1954 še bolj uspela kot prejšnje in še več sadov rodila.

Slovenska misijonska zveza, zlasti njena Podzveza v Argentini se v svojem in posebno vseh slovenskih misijonarjev imenu iskreno zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli pomagali pri IV. misijonski veletomboli! Naj jim Veliki Misijonar Kristus Gospod stotero povrne vsako najmanjšo žrtev s svojimi neizmerno vrednimi darovi!

BARAGA

Spet!... Čujete?

[STARI BARAGA

Spet kliče: Friderik...]

ZBOR

Spet, Friderik?

Nihče ni čul...

ANGEL VARUH BARAGOV

(v tretje, še bližje)

..Friderik... Friderik... Friderik

BARAGA

(kot v tesnobi)

In zdaj spet: Friderik!... In vsak pot višje!

[STARI BARAGA

Ta skrivni klic, ki me je vedno zval, kadar me je Bog posebe svoj o ljubezen skazal.

Ta skrivni klic, ki ga v sebi čujem od ranih nog,

ki me spremlja vse dni in ne mine in me dviga, kadar omahujem na poti:

oznanilo poslanstva, ki ga je v slehernega od nas položil Bog ob rojstvu; klic iz večnosti, ki vabi, kamor smo vsi namenjeni:

k počitku, dobremu in mirnemu, po viharnem dnevu.

Ta Friderik, in Friderik in Friderik... O, Bog!]

BARAGA

Star sem in več ne morem mnogo:

odvzemi že to breme in daj svoj mir...
mir... mir...

[PLESNI ZBOR

(se je med trojno angelsko invokacijo preigraval docela k škofu; ob njem je zdaj, živa srenja, sredi nje Baraga kot svetopišemski očak sredi tropa svojih ovac.)

[Orkester v dolgem, tožnem klicu. Nato molk. Veter ne neha.]

N' š O

(z otrokom v naročju, vrh staze)

Nóse, nóse... žavenimičin!

BARAGA

(poslušne spet)

Žavenimičin, je klical nekdo... Usmili se, usmili se! Kdo si,

[PLESNI ZBOR

(se razmika in se razpostavi tako, da je ves Gornji oder v trenutku podoben velikemu indijanskemu taborišču, katerega srce je — Baraga.)

N' š O

(blizu k škofu)

Oče, oče... usmili se!... Usmili se!

BARAGA

(se nagne k ženi)

Kdo si, hči, ki me kličeš móse — oče,
Kaj tvoja stiska, da rotiš za usmiljenje mene, ki sem usmiljenja sam potreben?

[STARI BARAGA

(ves naslednji prizor spremlja z mehkim usmevom v licu.)

N' š O

N'šo mi pravijo: Rdeči Lokvanj.
Iz wigwamov Čipeva prihajam: tebe, nóse, iščem;

tvojo sled sem sledila v belem snegu in našla sem te;

dolga pot je do krvi ranila moje noge in težke noči brez sanj so s sencami prekrile mojo glavo.

Zdaj je moja pot končana in ne ganem se, dokler ne izgovoriš besede milosti. nóse.

Usmili se... usmili se...

BARAGA

Kakšno je zlo, ki muči N'šo — Rdeči Lokvanj?

N' š O

Veliko zlo je udarilo v moj wigwam in ni ga razen vélike črne suknje, ki ga more odgnati.

BARAGA

Vélika črna suknja ne pojde k Čipevom; daleč pri njih je tvoj wigwam.

Nóse mora drugam, kjer ga čakajo.
Kako naj tedaj stopi v tvoj wigwam in odžene zlo?

N' š O

Nóse ne pojde k Čipevom in moj wigwam je daleč pri njih.

Rdeči Lokvanj je ostavil svoj wigwam in prihaja k véliki črni suknji, da odžene zlo:

nóse ima moč, ki zlo odžene, četudi je daleč za dve luni in deset kopij in deset desetkratni let puščice.

BARAGA

Kakšno moč imam? Ne poznam je, ne vem zanjo.

N' š O

Nóse je oblił Rdeči Lokvanj s čudežno vodo — ne spominja se; to je daleč za deset deset pomladi;

in N'šo veruje v Vélikega Duha.

BARAGA

(v spominu)

Jaz sem jo krstil: ona ve, jaz ne.

[STARI BARAGA

Petindvajset tisoč sem jih krstil: oni vedo, jaz ne...]

BARAGA

Kaj nosi v naročju, moja hči?

[PLESNI ZBOR

(v napetem pričakovanju)]

N' Š O

O nóse, nóse, črna suknja, čipevom brat!

Tu je — moj sin!...

BARAGA

(začudeno)

Tvoj sin?

N' Š O

Sirotno dete:

smrtna vročica je šla vanj in noče proč... že sinko več ne joče, skoraj ne utriplje več...

sence smrti obletavajo njegovo čelo in N'šo — Rdeči Lokvanj bo ostala sama med čipevi.

Rotila je N'šo Velikega Duha, naj sinku vrne zdravje;

ni je uslišal.

Véliki Duh hoče, da nóse prosi zanj. Zato je N'šo ostavila svoj bedni wigwam in je šla skoz sneg in led in vihar, s sinkom na prsih,

da najde črno suknjo.

Našla sem te; zdaj se ne ganem več.

BARAGA

Kaj naj nóse, črna suknja, da izkaže usmiljenje hčeri čipevski?

N' Š O

Nóse bo vzal sinka bednega bedne čipevke: dvignil ga bo in bo molil; in mir se bo vrnil v wigwam N'šo.

BARAGA

Bog! Kakšna vera v tej čipevski materi!

[STARI BARAGA

(v spoznanju)

Po besedi, da se bo nevednim in krotkim razodelo Tvoje kraljestvo.] . . .

BARAGA

In Rdeči Lokvanj veruje, da bo Véliki Duh uslišal črno suknjo?

N' Š O

Nóse bo prosil Mater Vélikega Duha in Véliki Duh bo uslišal črno suknjo.

Tudi N'šo — Rdeči Lokvanj je prosila v otroških dneh svojo mater; in mati je šla in je stopila v wigwam očetov; in oče je uslišal N'šo.

Usmili se, oče, prosi Mater Vélikega Duha, da vrne zdravje sinu čipevske matere.

Usmilj se...

(Ponudi škofu dete.)

ZBOR

[v toplem preludiju z orkestrom]

Usmili se oče! Usmiljenje, Friderik!

BARAGA

Jaz ne, jaz ne... jaz sam ne zmorem nič. Le Bog lahko stori.

(Indijanom)

Dvignite me!

(Indijani [in PLESNI ZBOR] dvignejo škofa, kj ponuja bolno dete v nebo.)

[STARI BARAGA

(se s težavo napol dvigne, iztegne roki, kot da tudi on drži dete in gleda v nbo.)]

[Orkester v slovesnem akordu povzame motiv „In te Domine speravi“]

BARAGA

Tebi, Marija, izročam jok in muko čipevske matere.

Čuj jo in ne presliši je.

Stori pri svojem Sinu, da bo zdrav ta sin!

(Vclika tišina. Nato)

ŽENSKI GLASOVI

[iz višine; z orkestrom]

In te Domine speravi: non confundar in aeternum...

(Dolg premor. Čipevka je omahnila nazaj in strmi v škofa. Nato nenada otroški jok. [Orkester slovesno raste. PLESNI ZBOR se zgane v zadržani grozi.]

BARAGA

(ponudi dete Čipevki)

Tu je tvoj sin, Rdeči Lokvanj...

(Tišina. Nato)

N' Š O

(v strahu vzame dete; potem v kriku veselja)

O nóse, nóse... Glj ga, giblje z nožico, stiska z ročico in joče, joče... ne bo umrl moj sin...

(Ljubkuje dete)

[STARI BARAGA

(je kot v velikem zadoščenju spet sedel in zaprl oči.)]

BARAGA

Zahvalj Vélikega Duha, čipevska mati, Rdeči Lokvanj:

njegova milost naj oživlja tvoj wigwam.

(Indijanom)

Nesite me naprej!

[PLESNI ZBOR

(se kot mogočni zbor klerikov uvrsti v spreved in sprcmilja škofa, ki je kot vélikí duhovnik, kadar ga nesó k slovesni daritvi.)]

N' Š O

(steče na vrh steze, dvigne dete in kaže na škofa)

Glej, dete, tam gre tvoj nóse... svetnik!

[STARI BARAGA

Nevreden služabnik božji, zadnji med zadnjimi, ne svetnik, čipevska mati.]

(Gornji oder se počasi prazni; svetloba pojema, slednjič ostane v luči, beli in bledi, samo še Razlagalec z Zborom [in stari Baraga].)

ZBOR

[z orkestrom v slovesnem sklepu]

Apostol božji, Baraga.

Duhovnik božji, Baraga.

Služabnik božji, Baraga.

ŽENSKI GLASOVI

(visoko gori v koralnem pripevu)

Laudate Dominum omnes gentes...

[Orkester se vplete v petje in s krajšim preludijem uvaja v Epilog.]

ZAHVALA

Že dalj časa me je težila težka, zame važna, a nerešena zadeva; a zdaj se je v marsičem izboljšalo, kajti imam trdno zaupanje v našega bodočega svetnika Barago. Hvala njemu, nisem se varal! Prilagam 100.— pesov v dar za njegovo beatifikacijo. A.A.

KSAVERIJ NEUSTRAŠENI

ROMAN O SV. FRANČIŠKU KSAVERIJU. — NAPISAL PAUL PIRON S.J.
ZA „KATOLIŠKE MISIJONE“ PREVEDEL MIKLAVŽ TRPOTEC

12. Poglavlje

DOBRI PASTIR

Vedno pripravljen, da življenje za svoje ovčice dá, jih je nenehno ščitil pred izkoriščanjem indijskih ali portugalskih kramarjev. Tamle sredi junija 1544 so Badagi, divje in bojevito pleme v madurskih hribih, sredi noči pridrli iz svojih utrjenih vasi na nezaščitena paravajska selišča. S svojimi arabskimi konjiči so presenetili ribiške družine; skozi dolge štiri mesece so potem tam od Kotarja na zapad, gor do Tuticorina izsiljevali odkupnino, plenili po vaseh, ljudi pa vlačili v sužnost ali pa jih metali v morje.

Mnogi Paravajci so se zatekli na raztrgano otočje vzdolž rtiča; tam so oropani vsega, žejni in lačni čakali na pomoč. Ksaverij je tistikrat v Manaparju, šestdeset kilometrov vstran, takole kak dan vožnje z barko. Dvajset čol-

nakljev se tedaj požene v morje; a monsum jim s strahotno močjo zastavlja pot; ni z vesli ni z drogovi ne morejo naprej. A Ksaverij ne klone in 30. junija piše Mansilhasu: „Ko se bodo vetrovi unesli, bom šel znova na pot in storil bom, kar bom največ mogel, da jim pomagam; čez vse na svetu me boli, ko vem, v kakšno stisko so ti kristjani zabredli.“¹

Nesrečneže brani pred skopimi inoplepnimi Patangatinci, ki bi jim morali poslati pomoč iz skupne zakladnice; ta denar je bil namreč prost vsakršnih novih davščin. „Že več ne upam na krepost pri njih,“ je pisal. „Ne dajte, da bi od koga, naj bo reven ali bogat, kakošno miloščino izsiljevali; vse naše upanje je v Bogu, ne v Patangatin- cih.“²

Ni strpel več; sam je šel od vasi do vasi in prosil obleko, pa živež za svoje bedne kristjane. Mnogi od njih so ga

že prišli v sam Manapar iskat: od glada da mró, matere so rodile kar po cesti, pa sirotni otroci so tam, ko so gledali, kako so jim nasilneži očete vlekli v sužnost. A Badagi se vračajo; obkrožijo vas, zdaj, zdaj bodo udarili po bednih. Svetnik tedaj poklekne, za trenutek moli, potem z neznanskim zaupanjem v licu nenada stopi naravnost pred napadalce; s tolikšno srčnostjo in silnostjo jim govori, da se Badagi ustavi, potem pa se umikajo in beže, kot bi jim tla gorela. Svojim razkačenim glavarjem pa pripovedujejo še vsi v strahu, kako so pred seboj nenada zagledali neznansko velikega moža, grozotnega pa veličastnega hkrati v tistem strahotnem črnem oblačilu.

Drugi kramarji pa so Portugalci. Povezali so se s Patangatinci, ki ob tej strahotni preizkušnji „trošijo svoje novce za nekoristne malenkosti, pa bi mnogo bolje storili, če bi jih svojemu ljudstvu v dobro obrnili“³; pa so se povezali vrh tega še adigarji — davkarji, ki izžemajo mučene Paravajce in bi radi drugam zapeljali bednikom namenjene pošiljke riža; premnogi belci so pravi lopovi.

Cosme da Paiva, tuticarinski poveljnik se je, namesto da bi zaščitil lovce na bisere, svoji dolžnosti izneveril; zdaj že kar očitno baranta z badagaškim glavarjem Betibumalom za arabske konje.

Ksaverij vitezu takšno početje opomene; ta bentí sicer, pa niti z mezincem ne gane, da bi zagotovil ali vzpostavil mir. Kar drugim naloži, naj sprejmó bramana, ki ga travancorski radža pošilja, da bi Badage nagovoril k miru. „Za sveto božjo voljo vas rotim,“ piše svetnik Mansilhasu, „izkažite gostoljubje temu bramanu in recite poveljniku, naj mu vsaj dolžno čast dá.“⁴

Ko so Badagi videli, da se jim bo plen izmuznil, nenada udarijo na Tuticorin: ropajo, požigajo kot nori, nikomur ne prizanesó, še poveljniku ne. Takrat se spet pokaže vsa dušna veličina apostolova. Patangatincem piše, naj

brez odloga odrinejo s svojimi jadračami in z vodo in živežem hité na pomoč. Pa tudi Mansilhas naj pohiti: „Saj vidite v kakšni nevarni stiski so poveljnik in vsi ostali kristjani takisto. Za sveto božjo voljo — hitite!“⁵

A ta možak je med tistimi, ki jim je lastna korist več od najsvetejših dolžnosti. V aprilu 1545 se svetniški oče za trenutek preda nekakšni sveti jezi, ki tako zelo spominja na Kristusa, ko izganja trgovce iz templja. Da bi svoje kristjane obranil, švistne z bičem svete Cerkve po ne vrednem služabniku, ko Mansilhasu pošilja tale strogi ukaz: „Cosmu da Paiva pomagajte, da bo svojo kosmato vest očistil neštevilnih ropov, ki jih je zagrešil po obrežju vsem, pa takisto kope zločinov in pokolja, ki je zavoljo njegove poniglavosti zatel Tuticorin; takisto mu nasvetujte, naj, če ima še količkaj časti, povrne denar, ki ga je sprejel od njih, kateri so morili Portugalce, kajti nagnusna podlost je, da se najde kdo, ki iz pohlepa baranta za portugalsko kri; pišem mu pa ne, ker dvomim, da bi se poboljšal. In tako mu boste tedaj v mojem imenu povedali, kako ga svarim, da bom kralju pisal o njegovih zločinih, pa gospodu namestniku, naj ga kaznuje, in še prestolonasledniku, gnadjlivemu gospodu Henriku, naj po sveti inkviziciji kaznuje vse, ki preganjajo te, kateri so se k naši sveti veri spreobrnil; tak naj se po vsem tem že vendar poboljša.“⁶

Na vso nesrečo pa Paiva ni edini, ki se je svoji dolžnosti izneveril; so še drugi Portugalci, ki nenehno zavirajo širjenje evangelija. V Patanao, blizu Manaparja je eden v ječo vrgel radžovega poslanca. Ksaverij ga prav resno opomni, naj jetnika čimprej izpusti in naj postavno pred sodiče stopi, če mu je domačin res kaj dolžan. Spet drugi prav podobno počenja z nekim služabnikom gospoda iz Talle. Nikolaj Barbosa — mešetar ali vojščak, kdo ve! — kliče na lov za biseri tiste, ki so ostali v Tuticorinu in se polastili kolib prejšnjih gospodarjev, zdaj be-

guncev. Antonio Fernández la Gras se je tudi izneveril dolžnosti. „Če mi hoče biti prijatelj, naj skrbi za te ljudi.“

Ksaverij je glasnik pravičnosti; njemu so vsi ljudje enakovredni in Paravajcem gredo iste pravice kot nasevljencem: „kajti kot bi ne bilo prav, da bi kak nevernik kje na portugalskih tleh kakega Portugalca zgrabil, četudi postavni poveljnik tam živi, takisto se poganom ne zdi prav, če jih kak Portugalac na njih rodni zemlji preganja in vlačí pred svojega poveljnika, čeravno imajo sami svoje postave in v poštenem miru žive.“⁷

Ob badagaških napadih se preveri o šibkosti Paravajcev. Odločnosti jim manjka; nič ne poskrbé, da bi po izpostavljenih mestih postavili straže. Tako tedaj sam ukaže, naj vse čolnice potisnejo v vodo: „Potisnite vse svoje čolne v morje in naložite vanje, kar imate; žené in otroci pa naj zdaj molijo bolj kot kdaj; kajti razen Boga ni nikogar, ki bi nam pomagal.“⁸

Eden od njih postane. Ne more trpeti, da bi „odpadli kristjani ropali po našemorskem obrežju.“⁹ Čuti se njihovega očeta in kar reče, ni prazna beseda; Paravajce brani kot otroke. Z nji-mi vred trpi: „Vse to zlo, ki so ga pogani in Portugalci zadejali kristjanom,“ piše, „me v dno duše boli in po pravici; gledati vse te krivice, ki jih trpe kristjani, pa si brez moči, da bi jih popravil, to je rana, ki se ne zaceli.“

Dati življenje za svoje ovce, mu ni zgolj beseda; mnogokrat že mu je bila smrt blizu in nekoč je dolgo noč pretičal na drevesu, da je ušel rokovnjaški tolpi. in napadli so ga tudi že in s strelco tudi že ranili. Ponoči je nekoč molil v svoji kolibi; nekovi zlikovci so jo tedaj zažgali in govorili so potem, kako je krog svetnika, ki se je ves zagledal v svojega Boga, ostal samo še pepel.

Ves utrujen že od teh nenehnih bojev, od nenehnega poslušanja, kakšne prepreke se stavljajo zmági božji, se je že skoraj odločil, da bo odšel v Etiopijo. „Ne manjka dosti, pa bom sedel v čoln

tu v Manaparju in bom brez odloğa zavleslal v Indijo, odtam pa ra afriško obalo.“¹¹

Barbosovo početje ga tako žgá, da zapiše: „To življenje mi je že tako nezno, da mislim kako bi moja smrt veliko bolj koristila naši veri in postavi, ko gledam dan na dan vse te krivice in jih popraviti ne morem.“¹²

A dobesedno spet ni jemati teh njegovih pisem Mansilhasu, ki mu je bil zapupnik na tujih tleh. Če bi vedel, da bodo kdaj v zgodovino ta pisanja zašla, bi prav gotovo ne bil tako odkrit v njih; a v tem primeru bi nam ne bilo dano, pogledati v globino tega tako človečanskega srca, ne mogli bi brati v njem vseh teh prečudovitih misli, ki so kipele iz njegove za vse dobro vnete narave. Ksaverij ni ponosit stoik, marveč mogočen borec, ki na vsak korak naleti na prepreke, ki sprjemá udarce in toži prijatelju o tej „rani, ki se ne zaceli“.

☆

Poguma mu ne zmanjka in že se napolti v Travancor, da bi svojim ljubljanim Paravajcem zagotovil mir. Peš gre in samo Miguel de Vaz, odštudirani portugalski vseučiliščenik ga spremlja; ne meni se za nevarnosti, in dlje in dlje gre v to gorato pokrajino neprijaznega obrežja, kjer žive trdi, neurejeni in kaj dvomljivo pošteni ljudje.

Radža ga je čakal. Ta vladar Badagov je hotel vladati tudi Paravajcem. Vsi ti spopadi med podaniki so na veliko škodo pobiranja davkov. S Portugalci bo utrdil mir na svojih posestih, v tej stisnjeni deželi, katere edina trdnjava, Coulam, čepi visoko gori na skrajnem severu.

Ksaverijev ugled je velik, sestanek prisrčen; in vsem kraljestvu so se podaniki enodušno zavezali, da bodo poslušni temu „balea padre“, velikemu očetu, bratu velikega kralja (tako so ga namreč imenovali), kot radžu samemu. Vsem je docela na prosto dano, da se odločijo za knščanstvo. Med travancorskimi ribiči je vse polno bednih;

oče jim bo prav gotovo pomagal in razda mu v ta namen nakloni lepo vsoto.

V novembru se začne deževje; pa Ksaverij vseeno bos in v razcapani sutani hodi od vasi do vasi; štirje nedavno posvečeni malabarski duhovniki ga spremljajo. Tod zdaj ni kramarjev in mešetarjev. Tako tedaj v enem mesecu krsti čez deset tisoč poganov, po več sto vsak dan.

V vsaki vasi najprej zbere može in otroke, moli z njimi v njih jeziku molitve, ki so se jih že dve leti prej na pamet naučili; potem pa jih uči, razlaga jim „vero“ in deset zapovedi in ukaže, „naj vsi skupaj javno poprosijo Boga, Gospoda našega za odpuščenje grehov v prejšnjem življenju, pa glasno in ob prisotnosti vseh drugih nevernikov, ki kristjani nočejo biti, za tolažbo dobrim, pa za strah hudobnim.“¹³ Možje pošiljajo potem k njemu svoje žene in družino; tudi s temi apostol enako ravna.

Nikogar ne sili; samo uči in vzpodbuja; tisti, ki se ne spreobrnejo, so vseeno prevzeti „in strah jih je, ko čujejo postavo božjo in zmedejo se, ko vidijo, kako žive, ne da bi spoznali, kako je Bog nad njimi.“¹⁴ Ko se mu zdi, da je prišel trenutek milosti, se vzpne na mizo ali celo na drevo, kajti često je krog njega na stotine ljudi in pozove vse, ki jih je prepričala njegova beseda, naj prekrižajo roke na prsih.

Iz src prikipi klic: „Verujem! Verujem!“ Tedaj jih povabi bliže in jih krščuje; vsakemu izroči napisano njegovo krstno ime. Ker hoče, da bi s pretoklostjo docela prelomili, jih nagovori, naj porušijo poganska svetišča in pokončajo malike. Hoče jih ohraniti vztrajne v dobrem, zato jim v njih jeziku napisane deli molitve; potem pa odloči enega ali več katehistov, ki naj z novokrščenimi tiste molitve po dvakrat na dan opravljajo.

„Ko na enem kraju tako opravim,“ piše sobratom v Rim, „grem spet drugam; tako tedaj hodim iz kraja v kraj in krščujem; in vse to z neznansko no-

tranjo uteho, vse večjo, kot bi jo mogel v pismu popisati ali pa jo celo sam pred vami živ izpovedati.“¹⁵

Vsi ga ljubijo in celo tisti, ki so pogani ostali, so mu izkazovali iskreno, s spoštovanjem pomešano občudovanje. Vse to pa pri neukem, zaostalem, za vse slabo vnetem ljudstvu. V čem je tedaj skrivnost njegovega uspeha? Čisto preprosto — v njegovi dobroti.

Nekaj nezaslišanega za te bedne travancorske ribiče, ko se je ljubljenec velikega kralja ponižal do njih revščine; še bolj nezaslišana njegova nenehna odpoved, popolna nesebičnost, pa veselost njegova, pa v tej deželi griže in mrzlice njegovo usmiljenje do bolnikov. Premnoge je ozdravil, celo od mrtvih je dva obudil. V Mutánu je neko otročje pobrala kuga in starši so si v obupu pulili lase; nesrečne tožbe so trgale srce Ksaveriju: molil je nekaj trenutkov, potem pa se je vzravnaval in ukazal otroku, naj vstane. V Coulamu so iz groba dvignili človeka, ki je umrl prejšnji dan; apostol je raztrgal mrtvaške prte in mrtvaku ukazal, naj hodi; potem je seveda brez težav spreobrnil do tedaj uporne pogane.

Coulam je bil poslednja postaja tega čudovitega pohoda. Okrog trideset tisoč se suče število kristjanov, ki jih je v borih dveh letih spreobrnil in krstil. Da bi ne bili kar sami sebi prepuščeni, je tistim duhovnikom, ki so že skrbeli za njih duše, še nove domače misijonarje v pomoč poslal. Mansilhas je kaj kmalu za pomočnika sprejel očeta Antonija Criminale in Janeza de Beira; in 1546 je prišel tja še oče Henríquez, ki je bil pozneje njegov naslednik in skoz pol stoletja apostol Ribiške obale.

V poveljniku coulamske trdnjave pa je našel vnetega sodelavca. Novokrščenci so pravi otroci; zato prosi portugalskega predstavnika v deželi, naj jim bo v pomoč in zaščito. Če spremené vero; izgubé Indijci svojo kasto; Portugal ima dolžnost, da jih kaznuje, če se pregreše, a tudi da jih brani pred roparji, ki se potikajo po obali; poveljnik jim naj po-

maga, da se bodo preživljali in v veri zvesti ostali.

Ksaverij je zdaj zapuščal ta dva misijona, ki ju je tako vzljubil. Štiri leta pozneje se je vrnil spet, v oktobru 1548. In povratek se je spremenil v pravo zmagoslavje. S pesmijo, ki so se je od njega naučili, so ga Paravajci dvignili na rame, polagali svoja oblačila na njegovo pot in ga nosili tako prav do cerkve. Za kristjane in misijonarje zares tolažilni prizor.

Skoraj po tistem je pisal oče Henriquez: „S pisano besedo bi ne znal povedati, kako velik je njegov sloves v

Indiji... Vsi gledajo v njem svetnika. Delo se grmadi predenj, kamor koli pride. Ljudem je v največjo čast, če se mu morejo približati in z njim govoriti. Po svojem zglednem življenju je pravo sonce za to deželo.“

¹ M.H. SJ. Vol. 76, M.M., Vol I, T. I, Eps. 21 do 45, strani 152 do 243. (Iz pisem Mansilhašu v portugalsščini.)

² do ¹² — enako

¹³ M.H. SJ. Vol. 67, M.M. Vol. I, T. I, Ep. 48, stran 273.

¹⁴ Enako.

¹⁵ Enako, stran 274.

PREMIŠLJEVANJA ZA SKUPNO POBOŽNOST PRVIH SOBOT 1955

PRVA SOBOTA:

Za premišljevanje more služiti pozivno pismo (objavljeno v januarski številki) in namen te pobožnosti. V zvezi s premišljevanjem molimo veseli del rožnega venca.

DRUGA SOBOTA: MATI BOLEČIN

Post se je začel; trpljenje Jezusovo in bolečine njegove Matere premišljujemo. Bolj ko se v molitvi poglobimo v bridkosti, ki jih je brezmadežna Mati Marija čutila ob Jezusovem trpljenju, tem manjše se nam zazde naše lastne bolečine. Vsak nosi svoj delež trpljenja, vsakomur je naložen križ, ki naj bi ga za Jezusom nosil v svoje zveličanje.

Naša žalost je velika, trpko čutimo krivico in včasih že kar zdvajamo, zakaj Bog krivičnikov ne kaznuje in ne prihiti na pomoč nedolžno trpečim. Marijina žalost je bila večja in je segala globlje v duše. Krivica, ki je nedolžnega Jezusa pribila na križ, je bila od vseh krivic na zemlji največja in najbolj vnebovpijoča. Marija je to v živi veri spoznala in vse bolj globoko čutila. Mi me sežemo tako globoko, s svojimi omejenimi zmožnostmi bi tudi ne mogli. Vpričo Marije, Matere sedem žalosti, postane naše trpljenje majhno in po njeni materinski priprošnji lažje. Le Marija je mogla reči: „Ali je kaka bolečina tako velika, kakor je moja bolečina?“ Nihče med nami ne more tako govoriti, čeprav so nekateri silno veliko trpeli, telesno in duševno, in še trpijo.

Marijina bolečina je bila velika, ker je Jezusa ljubila nad vse. Kogar ljubimo, z njim čutimo veselje in žalost: oboje se preliva iz njegovega srca v naše. Jezusovo Srce je bilo z zasramovanjem nasičeno, potrto zaradi naših hudobij, do smrti žalostno zaradi naših grehov — vse to morje Jezusove žalosti se je prelivalo v Marijino srce.

Marijina bolečina je imela še drugo pregranko korenino. Vedela je, da je moral Jezus trpeti zavoljo naših grehov, s svojo srčno krvjo jih je izmil iz naših duš. Ti grehi, ki so Jezusa tako mučili, so boleli tudi Marijino srce in silno povečali njeno žalost in bolečino. Ali ni naša ljubezen do Boga preslabotna, da bi tudi nas grehi boleli zaradi tega, ker Boga žalijo? Naši grehi in grehi vsega človeštva so Jezusu in Mariji naložili vse trpljenje in jima Srci napolnili z žalostjo. Ali nam to spoznanje sega globoko v srce in ga napolnjuje z grenkim kesanjem?

Žalujemo zaradi naših padlih in pomorjenih rojakov, sorodnikov, bratov, sinov. Boli nas nečloveška in kruta divjost, s katero so jih morili. Toda, da so jim s tako mučno smrtjo odprli nebesa, to ni nesreča. Skozi silno trpljenje, razmeroma kratko, so šli v božje naročje, kjer so večno srečni, tako upamo. Privoščimo jim; čeprav smo žalostni, smo tega vendar veseli in se Bogu za to zahvaljujemo. Nesrečni pa so tisti krivi, ki so brezsrčni in podivjani mučili in pobili naše drage. Težko krivdo so si nakopali pred Bogom, vnebovpijoči so njih grehi. Ti grehi bi nas morali boleti; zaradi žalitev Boga bi morali žalovati kakor Marija. Za Jezusom je tudi Marija pod križem ponavljala: „Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!“ Ponavljajmo tudi mi z Marijo to prošnjo umirajočega Jezusa: Odpusti jim, spreobrne jih, ki so v sovraštvu zaslepljeni naše drage pomorili. Če bomo tako prosili in z molitvijo vračali sovražnikom, tedaj bo naša bolečina Marijini podobna in bo nam v zveličanje, grešnikom pa v spreobrnjenje.

(V zvezi s tem premišljevanjem molimo žalostni del rožnega venca.)

LEPO PROSIMO, PORAVNAJTE NAROČNINO!

Prosimo naročnike posameznih dežel, naj naročnino poravnajo *samo* preko poverjenikov in naj ne pošiljajo nikakega denarja v pismih in po pošti. Uprava ne odgovarja za naročnino, ki ji je bila poslana po pošti!

Prosimo, da takoj javite upravi vsako spremembo naslova.

Nujno potrebujemo nekaj izvodov majske in decemberske številke KM 1954. Prosimo naročnike, ki morejo odstopiti katero od teh števil, naj jih čimprej pošljejo na upravo. Že vnaprej: Bog plačaj!

MISIJON. TISKOVINE SE PLAČUJEJO NA SLEDEČIH NASLOVIH:

Argentina: Lenček Ladislav CM, Calle Cochabamba 1467, Buenos Aires — Petek Janez CM, Misijska pisarna, Granaderos 61, Buenos Aires.

U.S.A.: Rev. Charles Wolbang CM, St. Vincent's Sem., 500 E. Chelton Ave, Philadelphia 44, Pa. — Rudi Knez, 15011 Cardinal Ave, Cleveland 10, Ohio. Mary Vavpotič, 1923 W. 22nd Pl., Chicago 8, Ill. — Anica Tushar, Box 731, Gilbert, Minn.

Kanada: Rev. John Kopach CM, 594 Manning Ave, Toronto 4, Ont. — John Marentic, 362 Wellesley St. E., Toronto, Ont. — Rev. Martin Turk, 545 Mahon Ave, North Vancouver, B. C. — Antonija Cuden, 3958 Laval Ave, Montreal, Que.

Italija: Dr. Kazimir Humar, Corte s. Ilario 7, Gorizia.

Trst: Oddajati na naslov: Marijina družba, Via Risorta 3

Avstrija: Gg. salezijanci, Kamen 14, P. Tainach, Kaernten.

V ostalih deželah sprejemajo iz prijaznosti naročnino slovenski dušni pastirji.

„Katoliški misijoni“ so splošen misijonski mesečnik, glasilo papeških misijonskih družb, slovenskih misijonarjev, „Slovenske misijonske zveze“ in „Južnoameriške Baragove zveze“. Izdajajo ga slovenski lazaristi. Urejuje Lenček Ladislav C.M., s sodelovanjem dr. Maksimilijana Jezernika v Rimu, Karla Wolbanka C.M. v Philadelphiji, U.S.A., prof. Lojzeta Gerziniča in Nikolaja Jeločnika v Buenos Airesu. Upravlja Petek Janez C.M. — Naslov uredništva in uprave: Calle Cochabamba 1467, Buenos Aires, Argentina. — Tiska „Federico Grate“, Montes de Oca 320 (Lenček Ladislav C.M.). — S cerkvenim dovoljenjem